

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

25^e JAARGANG

WOENSDAG 8 MEI 1940

No. 1271

COMMISSIE VAN REDACTIE:

P. Liefstinck; N. J. Polak; J. Timbergen; F. de Vries.

M. F. J. Cool — Secretaris van de Redactie.

*Redactie-adres: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.
Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruijgeplaatweg.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.*

Advertenties voorpagina f 0,50 per regel. Andere pagina's f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 16,—. Abonnementsprijs Economisch-Statistisch Maandbericht f 5,— per jaar. Beide organen samen f 20,— per jaar. Buitenland en Koloniën resp. f 18,—, f 6,— en f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cent. Donateurs en leden van het Nederlandsch Economisch Instituut ontvangen het weekblad en het Maandbericht gratis en genieten een reductie op de verdere publicaties.

BERICHT.

In verband met de a.s. feestdagen zal het volgend nummer één dag later verschijnen.

INHOUD

Blz.

Hoofdlijnen van de voorgestelde Nederlandsche oorlogswinstbelasting	342
De financieringsmethoden van het Fonds voor de Economische Verdediging door <i>Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn</i>	345
De bevolkingsrubber door <i>J. F. Haccoû</i>	349
Regeling van den invoer in en den uitvoer uit Nederland door <i>Mr. W. F. Lichtenauer</i>	351
AANTEKENINGEN:	
Het Ontwerp van Wet tot heffing van een Oorlogswinstbelasting	353
De uitvoer van Sovjet-Rusland door de Dardanellen	355
MAANDOIJFERS:	
Hypotheekrente in Nederland	356
ONTVANGEN STATISTIEKEN	356
STATISTIEKEN:	
Groothandelsartikelen	358-359
Geldkoersen-Wisselkoersen-Bankstaten	356, 357, 360

GELD-, KAPITAAL- EN WISSELMARKT.

Op de wisselmarkt zijn in de verslagweek de omzettingen niet groot geweest, maar aan koersschommelingen heeft het niet ontbroken. Het Pond Sterling, dat nu eenige weken lang een koers van om en nabij de 6.60 met betrekkelijk weinig fluctuatie had kunnen handhaven, heeft deze week een gevoelige deuk gekregen, die ongetwijfeld mede in verband staat met de militaire situatie in Noorwegen. Wederom kwam het aanbod voornamelijk uit de Vereenigde Staten, terwijl van de Europeesche markten de vraag afkomstig was. Zoals gezegd, bleven echter de omzettingen kwantitatief uitermate gering. In het begin van de week kon trouwens de noteering, omdat toen de vraag tijdelijk wat grooter was dan het aanbod, nog oploopen tot ongeveer 6.66, waaruit wel blijkt, hoe „dun” de markt was, want psychologisch was de situatie allerminst geschikt om een koersstijging te bewerken. Tegen het einde van de week was de koers gedaald tot 6.55, terwijl in het begin van de nieuwe week de munt onder nieuwen druk kwam te staan, hetgeen den koers op een niveau van 6.50 bracht.

De stemming voor den Gulden was weinig veranderd. Dollars noteerden voortdurend in de nabijheid van den koers, die door het Egalisatiefonds als limite wordt aangehouden, en vrij veelvuldig moest het fonds op de markt intervenieeren om aan de surplusvraag te voldoen. Ongeveer hetzelfde kon gezegd worden van den Zwitserschen Franc, terwijl ook de Belga regelmatig onder druk stond. Veel meer dan bij Gulden en Zwitserschen Franc pleegt echter bij deze munt een wijziging in vraag- en aanbodspatie tot uiting te komen in vrij heftige koersbewegingen. Van 31.80 daalde de noteering tot beneden de 31.60.

Op de discontomarkt is per saldo eenige verbetering te constateeren. Voor Juli-papier wordt 1½ pCt. gemaakt, het nieuwe jaarpapier gaat op 3 pCt. De omzettingen blijven gering en de geldgevers handhaven hun terughoudendheid.

De beleggingsmarkt is geleidelijk verder afgebrokkeld. Bijzondere vermelding verdient het feit, dat op den laatsten dag van de vorige week een uitermate vaste stemming viel waar te nemen, trouwens niet slechts op de obligatiemarkt, maar ook op de aandelenmarkt. Ter beurze deed nl. het gerucht de ronde, dat de aangekondigde radiorede van den Minister-President de mededeeling zou behelzen van de invoering eener deviezenrestrictie. Het is uitermate leersaam geweest te constateeren, hoe op dit gerucht, of op deze verwachting, de beurskoersen hebben gereageerd. De Regeering zal daarin een aanwijzing kunnen vinden, die wellicht bij haar beslissingen terzake van de op financieel en monetair terrein te voeren politiek van nut kan zijn.

HOOFDLIJNEN VAN DE VOORGESTELDE NEDERLANDSCHE OORLOGSWINST-BELASTING.

Over het ontwerp oorlogswinstbelasting schrijft een medewerker ons het volgende¹⁾:

Het reeds verscheidene maanden verwachte ontwerp oorlogswinstbelasting is dan eindelijk ingediend. Het was blijkbaar heel wat gemakkelijker, een beslissing te nemen over de vraag, of er een oorlogswinstbelasting moest komen, dan antwoord te geven op de vraag, wat nu eigenlijk oorlogswinst is.

Dat ook hier te lande reeds eerder, en wel in de Wet op de Oorlogswinstbelasting 1916, een poging is gedaan, op deze vraag een antwoord te geven, was geen onvermengd voordeel. Het stramien van de wet van 1916, dat op zichzelf verscheidene technische gebreken vertoonde, was bij de zoozeer andere „vooroorlogsche” omstandigheden stellig onbruikbaar. De Memorie van Toelichting, die hier en daar doet denken aan het huis van den hertrouwen weduwnaar, waar het portret van de eerste vrouw (de wet van 1916) nog domineert, verklaart, dat uit het feit, dat ook ditmaal een deel der mobilisatie-uitgaven bestreden behoort te worden door het heffen van een oorlogswinstbelasting, nog niet voortvloeit, „dat de techniek van de Wet op de Oorlogswinstbelasting 1916 geheel ongewijzigd moet worden overgenomen.”

Aan deze techniek wijdt de Memorie van Toelichting nog de volgende woorden:

„Volgens genoemde wet werd het totale zuiver inkomen (voor lichamen: de totale winst) vergeleken met het zuiver inkomen of de zuivere winst van vóór den oorlog. Als vergelijkingsbasis werd doorgaans genomen het gemiddelde van de jaren 1911, 1912 en 1913; indien niet was boekgehouden, gold het inkomen over 1913. Toonde de vergelijking aan, dat het zuiver inkomen of de winst gedurende de oorlogsjaren was vermeerderd, dan gold het verschil als oorlogswinst, tenzij van de zijde van den belastingplichtige werd aannemelijk gemaakt, dat de vermeerdering noch direct, noch indirect, een gevolg was van den oorlogstoestand. De wet maakte dit bewijs in enkele bijzondere gevallen overbodig, doordat zij bepaalde vermeerderingen reeds van te voren geheel of gedeeltelijk buiten schot bracht. De praktijk wees uit, dat zij gevoeglijk nog verder had kunnen gaan, en dat de wetgever zelfs beter zou hebben gedaan door bepaalde inkomensbestanddelen geheel en al buiten aanmerking te laten bij de vergelijking. Dit zou niet alleen meermalen eenvoudiger zijn geweest, het zou ook hebben voorkomen, dat bepaalde winsten, die in werkelijkheid stellig oorlogswinsten waren, onbelast bleven. Zoo had bijvoorbeeld iemand, die in de „vergelijkingsjaren” gehuwd was, doch wiens echtgenoot in het begin van 1914 was gestorven, haar vermogen nalatende aan haar kinderen, een vergelijkingsbedrag dat evenveel te hoog was, als de vóóroorlogsche opbrengst van het vermogen van de echtgenoot bedroeg.”

Vervolgens somt de toelichting een viertal afwijkingen op, welke het ontwerp vertoont t.o.v. de wet van 1916. Het zijn de volgende:

I. Over de geheele lijn wordt slechts gelet op de zuivere opbrengst van bedrijf, beroep, anderen arbeid, speculatie in goederen en niet-bedrijfmatige exploitatie van onroerend goed. Al deze opbrengsten worden in het ontwerp, korthedshalve, aangeduid als „winst”. Uit de „winst”, genoten tijdens de jaren waarover de oorlogswinstbelasting geheven wordt, moeten worden afgescheiden de opbrengsten, welke zouden zijn genoten, indien de oorlog niet ware ingetreden.

II. Deze afscheiding zal (dit is vooral voor natuurlijke personen van belang) geschieden voor elke bron van inkomen afzonderlijk. In feite drong de uitvoering van de wet van 1916 in dezelfde, voor de hand liggende richting, hoewel de wetstechniek een consequente toepassing van de wet op dezen voet meermalen belemmerde.

III. Kon de wet van 1916 zich veroorloven, de winst in de vergelijkingsjaren te stellen als een norm, waarvan enkel ten gunste van de belastingplichtigen

¹⁾ Voor den tekst van de voornaamste artikelen der wet raadplege men de aantekening op blz. 353 van dit nummer.

kon worden afgeweken, thans zal het noodig zijn, ook aan de belastingadministratie de bevoegdheid toe te kennen, tegenbewijs te leveren tegen het wettelijk vermoeden, dat de winst in de tegenwoordige oorlogsjaren, ware de oorlog niet uitgebroken, de winst in de vergelijkingsjaren zou hebben geëvenaard. Met andere woorden: bijzondere gebeurtenissen die in de vergelijkingsjaren de winst omhoog hebben gedreven (verkoop van bedrijfspanden, devaluatie) kunnen worden geëlimineerd uit het vergelijkingsbedrag of, juister, bij het bepalen van het vergelijkingsbedrag.

IV. Het wettelijk vermoeden, aan opbrengsten uit het verleden verbonden, zal thans niet, ook niet als uitzondering, worden verbonden aan de winst over één enkel jaar. Slechts het gemiddelde van drie jaren (1936, 1937 en 1938) biedt voldoende grond voor het — overigens voor tegenbewijs wijkend — vermoeden, dat het van eenigszins duurzame hoogte is. Daar, waar over een opbrengst over drie jaren niet kan worden beschikt (bijv. omdat de „bron” toen nog niet bestond, of omdat zij is verkregen van een ander, die de boekhouding niet mede overdroeg) treedt als norm op: een opbrengst van 5 pCt. van het geïnvesteerde eigen kapitaal. Deze „kapitaalsnorm” kan, indien het niet betreft een door den oorlogstoestand ontstane bron van inkomen, wijken voor tegenbewijs. Evenals het hiervoren ter sprake gebrachte tegenbewijs zal het niet aan bepaalde vormen gebonden zijn.

Voor de gevallen waarin de jaren 1936—1938 bijzonder ongunstig zijn geweest, bevat art. 10, lid 5, nog een speciale regeling: de kapitaalsnorm geldt ook, indien hij voor den belastingplichtige gunstiger werkt, dan de aan het verleden ontleende norm.

Met betrekking tot de voornaamste artikelen valt het volgende te vermelden; datgene, wat aan de Memorie van Toelichting is ontleend, is tusschen aanhalingsteekens geplaatst.

Inleidende bepalingen (artt. 1—4).

„Zoowel natuurlijke personen als lichamen kunnen belastingsschuldig zijn. Ten aanzien van binnenlandse personen en lichamen wordt gelet op de oorlogswinsten, begrepen in hun geheele winst, voor zoover deze laatste niet valt onder art. 17 (elders belastbare winst). Met betrekking tot buitenlandsche natuurlijke personen en lichamen wordt uitsluitend gelet op Nederlandsche winst (art. 1, letter b).”

„Artikel 1 spreekt, in het meervoud, van oorlogswinsten, omdat het ontwerp er in het algemeen van uitgaat, dat voor elke daarvoor in aanmerking komende bron van inkomen afzonderlijk de oorlogswinst — en eventueel het oorlogsverlies — moet worden bepaald.” Hierbij zij opgemerkt, dat een naamlooze vennootschap, in het algemeen gesproken, slechts één bron van inkomen heeft: haar bedrijf. „Voor zoover de plaats, waar een oorlogswinst behaald is, van invloed is op de vraag of zij al dan niet binnen het bereik van de wet valt, is die plaats van overeenkomstigen invloed op de oorlogsverliezen (eerste lid, laatste onderafdeling).”

Het verschil tusschen de oorlogswinsten en de oorlogsverliezen van een zelfde jaar is de *zuivere oorlogswinst* of het *zuivere oorlogsverlies*.

De omstandigheid, dat ook oorlogswinst van lichamen onder de wet valt, heeft zekere gevolgen ten aanzien van het in de wet aangenomen winstbegrip: een zelfde bate mag uiteraard niet met oorlogswinstbelasting worden getroffen zoowel bij een N.V. als bij haar aandeelhouders.” (Zie bij de artt. 5 en 6).

„De huidige oorlog tusschen verschillende landen heeft haar schaduwen reeds geruimen tijd vooruit geworpen. Dientengevolge zijn reeds vóór 1 September 1939 winsten gemaakt, die als oorlogswinsten mogen worden beschouwd (verg. art. 8, lid 3).” Hoever met het heffen van de onderwerpelijke belasting zou moeten worden teruggegaan, is derhalve grotendeels beschouwd als een quaestie van opportuniteit. Daar het in het algemeen niet wenschelijk is, met nieuwe

belastingen ver terug te gaan, is als aanvangstijdstip voor de heffing gekozen 1 Januari 1939.

„Voor lichamen, die volgens de statuten of reglementen een boekjaar hebben, zal de belasting worden geheven per boekjaar, ook al mocht, bij statutenwijziging, zich voor éénmaal een „boekjaar” voordoen dat korter of langer duurt dan 12 maanden. Heeft een lichaam een van het kalenderjaar afwijkend boekjaar, dan blijft van het boekjaar, dat op 1 Januari 1939 loopende is, het op dien datum reeds verstreken gedeelte buiten aanmerking.” (Art. 2).

Artikel 3 maakt op de oorlogswinstbelasting van toepassing: de invorderingswet, de wet betreffende het opleggen van voorloopige aanslagen en de wet betreffende het overschrijden van in belastingwetten gestelde termijnen. Op te merken valt, dat het ontwerp niet bevat een aanvulling van de wet op de richtige heffing der directe belastingen. Dit is een lacune.

Artikel 4 is enkel van belang voor commanditaire vennootschappen op aandeelen en voor vereenigingen zonder rechtspersoonlijkheid.

Het begrip winst (artt. 5—7).

„Oorlogswinst kan schuilen in tal van elementen van het inkomen of de winst. Voor zoover de oorlogsbate slechts hierin bestaat, dat bronnen van inkomen vroeger worden verkregen dan zij zonder oorlog zouden zijn verkregen, of later worden verloren dan zij zonder oorlog zouden zijn verloren, is de vraag, *hoeveel* vroeger of *hoeveel* later het een of het ander het geval is, niet voor beantwoording vatbaar: de „oorlogswinst” kan dus niet van het normale inkomen of de normale winst worden afgescheiden. Hetzelfde geldt voor het vervroegd vervallen van verplichtingen, bijv. tot het doen van periodieke uitkeeringen” (bijv. echtscheidingsuitkeeringen, en studietoelagen aan kinderen) „of het vertraagd ontstaan van verplichtingen (een en ander als gevolg van den oorlogstoestand) tenzij het betreft contribuabelen, waar het oorlogselement, door de groote massa der gevallen, statistisch kan worden onderkend, ook wat de groote betreft, zoals bij verzekeraars.”

Gevalen waarin oorlogsprofijs wel aanwijsbaar, maar niet voor berekening vatbaar is, acht de Memorie van Toel. ook verder nog zeer wel denkbaar.

Minister De Geer verklaart in verband hiermede, dat hij om praktische redenen te rade is geworden, „de oorlogswinst (en dus ook het oorlogsverlies) uitsluitend te zoeken in opbrengst van onderneming en arbeid en in opbrengst van onroerend goed. Zoolang de rentestand niet aanmerkelijk stijgt — indien dit mocht geschieden, zal een nadere voorziening waarschijnlijk noodig zijn, doch het is niet zeker, dat de oorlogswinstbelasting dan het meest geschikte apparaat daarvoor zou blijken — biedt deze beperking tal van praktische en legislatieve voordeelen.”

„In navolging van art. 10, eerste lid, 2o. der Wet op de Oorlogswinstbelasting 1916, is ook het resultaat van speculatie in goederen, voor zoover buiten bedrijf of beroep verricht, onder het begrip winst gebracht.”

Het vierde lid van art. 5 brengt een aantal baten, welke voor de inkomstenbelasting niet worden aangemerkt als opbrengst van onderneming en arbeid of van onroerende goederen, voor de heffing van de oorlogswinstbelasting wel tot een van deze categorieën van inkomen. Hetgeen genoten wordt bij wijze van schadeloosstelling wegens het stilstaan of het overgedragen zijn van eenig bedrijf of vrij beroep, dan wel als wachtgeld, ziekgeld, verlof- of non-activiteitstraktament, en, in het algemeen, genoten wordt ter vervanging van de opbrengst of een deel van de opbrengst van een bron van inkomen welke opbrengst „winst” is, wordt als opbrengst van zulk een bron aangemerkt. Deze bepaling is voornamelijk van belang voor de berekening van het oorlogsverlies: „zonder de bedoelde assimilatie zouden oorlogsverlie-

zen in het stelsel van het ontwerp menigmaal te hoog worden berekend (verg. art. 12).”

Tenslotte definieert art. 5 het begrip verlies, ten einde daaraan denzelfden omvang te geven als aan het begrip winst.

In navolging van de wet van 1916 volgt art. 6 bij de winstberekening (wel te onderscheiden van het leggen van verband tusschen winst en belastingjaar, de inkomensconstructie) het stelsel van de wet op de inkomstenbelasting ook voor lichamen. Het stelsel van de artt. 12—16 van de wet op de inkomstenbelasting, in de wandeling ten onrechte bekend als de bronnentheorie, geldt voor de O.W.B. niet.

Het volgen, ook voor lichamen, van de winstberekening der inkomstenbelasting beteekent, dat de voorsteller van het ontwerp, bij de kortstondige O.W.B.; scherper meent te moeten waken tegen winstverschuiwing van het eene naar het andere jaar, dan bijv. bij de winstbelasting. Op een bepaald punt, de winstberekening betreffende, bevat het ontwerp nog een speciale regeling. „De gedachte, dat door lichamen behaalde en uitgekeerde oorlogswinsten doorgaans het best kunnen worden onderkend en getroffen bij het lichaam, heeft er echter toe geleid, uitdrukkelijk vast te leggen dat gedane of te verrichten winstuitkeeringen niet aftrekbaar zijn, behalve voor zooveel het betreft personeelstantièmes. Hiertoe behooren niet tantièmes aan commissarissen als zoodanig, doch wel tantièmes van bestuurders.”

„Uitkeeringen aan aandeelhouders zullen dus uitsluitend belast worden bij de bron, evenals uitkeeringen aan commanditaire vennoten, en evenals aandeelen in tantièmes, aan derden uit te keeren ingevolge potovereenkomsten en alimentatieregelingen. Voor zoover dientengevolge uitkeeringen, uit het buitenland genoten, hier te lande onbelast blijven, sluit dit aan bij de in art. 17 vervatte regeling. Daarentegen zullen personeelstantièmes uitsluitend worden gerekend tot de „winst” van de leden van het personeel, zulks met het oog op het feit, dat de beloning van tantième-genietend personeel voor een belangrijk deel pleegt te bestaan in salaris, omzetprovisie, en dergelijke bedragen, die uit den aard der zaak bezwaarlijk tot de winst van den werkgever gerekend kunnen worden.” Het beroepsinkomen van het personeel beschouwt het ontwerp dus als een onverbreekbare eenheid. Dit is ook het geval, indien een naamloze vennootschap „winst” geniet als directrice van een andere naamloze vennootschap: de opbrengst van het directoraat geldt dan uitsluitend als winst van de directrice; het tantième wordt bij de „werkgeefster” afgetrokken.

De wijze van belasten van echtparen is in art. 7 geregeld op de gebruikelijke wijze.

Het afscheiden van de oorlogswinst uit de winst.

Artikel 8 vormt de kern van de groep van artikelen, welke de afscheiding van de oorlogswinst uit de winst ten onderwerp hebben.

Het komt hier *in wezen* aan op de op blz. 353/4 in dit nummer afgedrukte artt. 8, 9 en 13. Den lezer zij aangeraden, deze artikelen aandachtig te raadplegen. De artt. 10, 11 en 12 doen niet veel anders dan de bewijspositie van den belastingplichtige afbakenen.

„Het gedeelte van de winst dat niet oorlogswinst is (het vergelijkingsbedrag) wordt bepaald voor alle winstbronnen van één persoon of lichaam. Bij het vaststellen van het vergelijkingsbedrag wordt gelet op de winst welke dezelfde persoon of hetzelfde lichaam over hetzelfde jaar, uit dezelfde winstbronnen (en uit de in art. 9, b omschreven vervallen winstbronnen) zou hebben genoten, zoo de bijzondere toestand, omschreven in art. 8, lid 3, niet had bestaan. Er wordt derhalve rekening gehouden met het feit, dat hetzelfde bedrijf of hetzelfde beroep niet in ieders handen dezelfde opbrengst oplevert.”

De reeds gereleveerde omstandigheid, dat de huidige oorlog tusschen enkele mogendheden in economisch opzicht zijn invloed reeds geruimen tijd te

voren heeft doen gelden, heeft geleid tot het opnemen van letter *b* in het derde lid van art. 8 (reeds vóór September 1939 kunnen winsten behaald zijn, die in wezen niet van de oorlogswinsten in engeren zin verschillen). Door deze letter *b* „zullen b.v. winsten, in het begin van 1939 behaald als gevolg van in 1938 genomen overheidsmaatregelen op defensiegebied, binnen het bereik van de belasting vallen.”

„Artikel 9 geeft een verdeling in twee groepen van de bronnen van inkomen welke opbrengst medevert tot het ontstaan van het vergelijkingsbedrag.” Het zijn: *a* de bronnen, welke in het „oorlogsjaar” hebben gevloeid; en *b* bronnen, welke men volgens de toelichting zou kunnen omschrijven als „de door de oorlogsomstandigheden verloren gegane bronnen, voor zoover zij niet objectief of subjectief als oorlogsbronnen beschouwd moeten worden.”

„De bijdrage tot het vergelijkingsbedrag van de in art. 9, letter *a*, omschreven bronnen — d.z. de in het heffingsjaar gevloeid hebbende bronnen — is geregeld in de artt. 10 en 11; die van de onder letter *b* vallende bronnen in art. 12.”

„Het is nuttig, er reeds hier de aandacht op te vestigen, dat, indien het volgens de artt. 10, 11 en 12 bepaalde vergelijkingsbedrag bij een natuurlijk persoon leidt tot het constateeren van een zuivere oorlogswinst, het vergelijkingsbedrag zoo noodig alsnog wordt verhoogd tot *f* 3000, voor zoover deze verhoging zin heeft. Dit dient zowel om een zekere minimum-belooning voor eigen arbeid vrij te stellen (zelfs voor iemand wiens „winst” uitsluitend of hoofdzakelijk bestaat uit opbrengst van door den oorlogstoestand ontstane bronnen) als om het zuiver opportunistische motief, dat het aantal belastingschuldigen niet te groot mag zijn, wil de heffing van de belasting niet te kostbaar worden.”

Artikel 10 „maakt voor de in het oorlogsjaar gevloeid hebbende bronnen (art. 9, letter *a*) een onderverdeling: onderscheiden wordt in de eerste plaats tusschen de door den oorlogstoestand ontstane bronnen (of ze voor den belanghebbende subjectief door den oorlog ontstaan zijn, is niet ter zake dienende: hij kan ze ook geërfd of gekocht hebben) en de overige bronnen. Voor de eerstbedoelde stelt art. 10, lid 2, de vergelijkingswinst dwingend vast op 5 pCt. van het geïnvesteerde kapitaal.” Tegenbewijs is hier niet toegelaten. Hij, die uitsluitend bronnen van deze soort heeft, heeft dus oorlogswinst, voor zoover de winst meer bedraagt dan 5 pCt. van het eigen werkkapitaal. Echter wordt deze 5 pCt. zoo noodig verhoogd tot het hierboven genoemde bedrag van *f* 3000, tenzij het een naamlooze vennootschap of een ander lichaam betreft. Heeft de persoon in quaestie echter, door den oorlog, een niet-oorlogsbron verloren, dan wordt de opbrengst, welke de verloren winstbron in het oorlogsjaar vermoedelijk zou hebben opgeleverd, zoo de oorlog niet was uitgebroken, eerst bij de 5 pCt. opgeteld, alvorens de eventuele verhoging tot *f* 3000 wordt toegepast. Deze beide verhogingen worden overigens ook toegepast op hen, die niet-oorlogsbronnen hebben. De verhoging tot *f* 3000 blijft achterwege, indien het gaat om een zuiver oorlogsverlies.

Voor de bestaande winstbronnen, welke niet door den oorlog zijn ontstaan (ook al zijn zij door den oorlog *verkregen*), stelt art. 10 niet een dwingend vergelijkingsbedrag, doch *twee normen*, „de ééne afgeleid uit het verleden, de andere afgeleid uit het in het oorlogsjaar in de bron aanwezige eigen kapitaal (verg. art. 11). Van dit kapitaal wordt berekend 5 pCt. Levert het verleden (de kalenderjaren of de boekjaren, waartoe de eerste Januari 1936, 1937 en 1938 behoorden) wel voldoende gegevens op, maar is de uitkomst ongunstiger dan die welke volgens den „kapitaalsnorm” wordt verkregen, dan geldt de voor den contribuabele gunstigste norm. Beide normen, het historisch gemiddelde en de „kapitaalsnorm”, wijken voor tegenbewijs in dezen zin, dat de belanghebbende aannemelijk kan maken, dat bepaalde on-

gunstige omstandigheden, in de vergelijkingsjaren bestaan hebbend, zich, ook zonder oorlogsomstandigheden, in de oorlogsjaren vermoedelijk niet zouden hebben herhaald, of dat de normale ontwikkeling van een onderneming of van een beroep reeds op zichzelf in de oorlogsjaren een hogere opbrengst mócht doen verwachten dan de norm aanwijst. Omgekeerd zal van de zijde van de belastingadministratie kunnen worden gesteld en eventueel aan den raad van beroep aannemelijk gemaakt, dat vermoedelijk, zonder oorlogstoestand, in de oorlogsjaren minder zou zijn verdiend dan de norm aanwijst.” Dit is b.v. het geval bij een voor den belastingplichtige nadeelige verandering in de winstverdeling van zijn firma. „Bovendien kan de belastingadministratie stellen en aannemelijk maken, dat in den aan het verleden ontleenden norm reeds de invloed van praë-oorlogsmaatregelen zich deed gelden.”

„Heeft een bron van inkomen niet lang genoeg bestaan om den aan het verleden ontleenden norm volgens art. 10, derde lid, van toepassing te doen zijn, dan kan nog altijd op den voet van het vierde lid worden aangetoond, dat de „kapitaalsnorm” op zichzelf te laag of te hoog is: een beroep op het verleden, ook al is de bron eerst 1 Januari 1936 ontstaan, is hierbij in beginsel niet uitgesloten. Er is echter aanleiding, aan een kortere periode dan drie jaar minder waarde toe te kennen, naarmate de periode korter is en naarmate de bron van inkomen behoort tot een soort met een wisselvalliger opbrengst.”

Artikel 11 behandelt de vaststelling van het in de bron geïnvesteerde kapitaal, voor zoover dit gekend moet worden ter berekening van het vergelijkingsbedrag.

De activa worden nu hierbij in principe gewaardeerd op hun vervangingswaarde per 1 Januari 1938, doch deze wordt — behoudens tegenbewijs — vermoedelijk te zijn aan den „historischen kostprijs”; in beide gevallen wordt met den reeds verstreken levensduur van bedrijfsmiddelen rekening gehouden. Bij het berekenen van de vóóroorlogse vervangingswaarde worden uitgeschakeld prijsveranderingen, welke het gevolg zijn geweest van herbewapening of economische verdedigingsvoorbereiding. Dit geldt echter alleen voor activa, welke op 1 Januari 1938 reeds aanwezig waren; voor de overige geldt steeds de „historische kostprijs”.

Deed echter voor de op 1 Januari 1938 aanwezige activa zich reeds de invloed van de oorlogsvoorbereiding gelden, „of levert het voor den belanghebbende gemak of voordeel op, een ander waardeeringstijdstip te nemen, dan kan dit tijdstip gekozen worden tusschen 31 December 1935 en 1 Januari 1940, mits de waarde van de desbetreffende activa op het gekozen waardeeringstijdstip vrij was van oorlogsinvloeden. Is zulk een tijdstip niet te vinden in de jaren 1936 tot en met 1939, dan geldt steeds de waardeeringsmethode, door het tweede lid voorgeschreven”, dus de methode van den historischen kostprijs.

„Opgemerkt zij nog met betrekking tot onroerende goederen, welke niet worden gebezigd of verhuurd in bedrijf of beroep, dat alleen de waarde van de goederen in aanmerking komt, zonder aftrek van eventuele persoonlijke schulden van den eigenaar, ook al zijn deze door hypotheek verzekerd.”

„Voor de niet door den oorlogstoestand ontstane of verkregen winstbronnen die in het „oorlogsjaar” niet meer voor den belastingplichtige bestonden, omdat zij hetzij voor hem persoonlijk waren verloren gegaan, hetzij objectief waren tenietgegaan, door de bijzondere omstandigheden van art. 8, lid 3, geeft art. 12 één naderen regel aangaande het vergelijkingsbedrag: het kan niet negatief zijn.” Dit is rationeel: deze bronnen worden slechts ten tooneele gebracht, om het vergelijkingsbedrag ten gunste van den belastingplichtige, te verhoogen. Overigens geldt voor deze verdwenen bronnen niet eenige speciale minimumwinst of eenige bijzondere norm.

Compensatieregeling (art. 14).

„De compensatie van oorlogsverliezen met oorlogswinsten van andere jaren kende ook de wet van 1916 (art. 92). Ook zij ging eerst twee jaar naar het verleden, alvorens verliezen met toekomstige winsten te compenseeren en ook zij compenseerde, bij het teruggaan, het eerst met de jongste winst. Zijn er twee of meer oorlogsverliesjaren achter elkander, dan vindt uiteraard art. 14 eerst toepassing voor het eerste van die verliesjaren, en eerst daarna voor het tweede, en zoo vervolgens.”

Intusschen valt op te merken, dat het ontwerp eenerzijds rekening houdt met kleinere oorlogsverliezen dan de wet van 1916 — een minimum is niet gesteld — doch anderzijds de verschuiving van verliezen naar de toekomst beperkt tot twee jaar, terwijl de wet van 1916 geen beperking inhield. — Vergelijkt men de compensatieregeling van het ontwerp met die van de Indische ordonnantie, dan valt het op, dat Nederland een verlies in het jaar C aldus compenseert: B, A, D, E en Indië aldus: A, B, D, E. De oorzaak van het verschil zit in art. 92 der wet van 1916.

„De compensatie van oorlogsverliezen met latere oorlogswinsten zal geschieden bij het vaststellen van de aanslagen voor die latere jaren. De compensatie met het verleden zal geschieden bij wijze van teruggaaf (art. 28). De aanslagen zullen dus, althans in den regel, worden opgelegd zonder af te wachten of de toekomst nog compenseerbare oorlogsverliezen zal te voorschijn brengen.”

Tarief (art. 15).

„Bij het bepalen van het tarief van de belasting is rekening gehouden met de sterke verhooging van het tarief van de inkomstenbelasting sedert 1916. Deze omstandigheid gebod een enigszins lager tarief van de oorlogswinstbelasting dan het destijds geldende (normaal percentage 30). Thans is het percentage voor natuurlijke personen gesteld op 25, met dien verstande, dat, in het belang van provinciën en gemeenten, de betaalde oorlogswinstbelasting thans niet zal worden afgetrokken van het inkomen.”

„Voor de lichamen is het percentage bepaald op 40. Ook dit percentage zal worden geheven naast dat van een andere belasting: de winstbelasting (10 pCt. hoofdsom met 15 gemeente-opcenten, dus 11.5 pCt.). Ook de gemeentelijke opcenten op de winstbelasting zullen dus niet van de oorlogswinstbelasting te lijden hebben. Anders is het met de hoofdsom van de gemeentefondsbelasting en de gemeentelijke opcenten op de gemeentefondsbelasting. Deze beiden zullen wel den invloed ondergaan van de heffing van oorlogswinsten van Nederlandsche lichamen, voor zoover deze door de oorlogswinstbelasting minder dividend en minder commissaris-tantièmes zullen uitkeeren. Men kan deze schade gevoegelijk stellen op 10 pCt. van de oorlogswinstbelasting, geheven van aan de winstbelasting onderworpen lichamen. De ondergeteekende is dan ook voornemens te bevorderen, dat 10 pCt. van dit gedeelte van de opbrengst der oorlogswinstbelasting wordt gestort in het gemeentefonds.”

„Volgens art. 50 verkleint de oorlogswinstbelasting niet het bedrag, dat voor andere belastingen ten laste van den zelfden belastingplichtige belastbaar is. Bij het bepalen van het tarief der oorlogswinstbelasting is hiermede rekening gehouden.”

Buiten aanmerking laten van winsten, behaald in Nederlandsch-Indië, Suriname, Curaçao of het buitenland (art. 17).

„Niet-Nederlandsche belastingen naar inkomen, naar winst en naar oorlogswinst zijn hier op één lijn gesteld, zulks met het oog op de mogelijkheid, dat tarieven van belastingen naar het inkomen of de winst sterk worden verhoogd met de bedoeling speciaal de oorlogswinsten te treffen.”

Invordering (artt. 39—41).

„De betaaltermijnen van art. 39 zijn ontleend aan art. 75 der wet van 1916.” De aanslag vervalt in twee termijnen: de eene helft een maand na dato van het aanslagbiljet, de andere helft twee maanden na die dagtekening. „Het eerste lid van art. 40 is geheel nieuw; het maakt de belasting over de oorlogswinst van een gehuwde vrouw op haar eigen goederen verhaalbaar ook dan, wanneer de man voor die oorlogswinst is aangeslagen. Artikel 40, lid 2, bevat de gebruikelijke beperking van de aansprakelijkheid van erfgenamen voor sommige aanslagen (overeenkomstig art. 77 der wet van 1916).”

Artikel 41 bevat nog speciale bepalingen voor het geval, dat een lichaam, dat oorlogswinst heeft gemaakt, wordt ontbonden voordat de O.W.belasting in werking zal zijn getreden.

Speciale regelingen bij vervanging van getorpedeerde schepen, enz.

Volgens art. 47 is de Kroon bevoegd, ten aanzien van het berekenen van de winst regelen te stellen, welke het vervangen van vervreemde of verloren gegane bedrijfsmiddelen en andere goederen bevorderen:

„Een bepaling als die van art. 47 kende de wet van 1916 niet. Destijds is, in het algemeen belang, bij ministerieele resolutie een speciale methode van winstberekening voorgeschreven, indien schepen werden vervangen door andere. Zonder die methode zouden winsten, ontstaan door waardevermindering van oude schepen, zoodanig belast zijn geworden, dat de aanvulling van de nationale vloot in gevaar kwam. Maar deze wijze van handelen stond op gespannen voet met de wet: slechts het onvoorziene van het geval rechtvaardigde die handelwijze. Nu een analoge constellatie in de toekomst niet tot de onvoorziene mogelijkheden behoort, acht de ondergeteekende een wettelijken ondergrond voor toepassing van speciale winstberekeningsmethoden wenschelijk.”

DE FINANCIERINGSMETHODEN VAN HET FONDS VOOR DE ECONOMISCHE VERDEDIGING. 1)*De voorgeschiedenis.*

In de critieke dagen van het accoord van München kwam in September 1938 een noodwet tot stand, waarbij, in afwachting van een nadere wettelijke regeling, de mogelijkheid werd geopend „tot het treffen van voorloopige maatregelen ten behoeve van de voedselvoorziening in tijden van oorlog, oorlogsgevaar en andere buitengewone omstandigheden en de voorbereiding daarvan.” De Minister van Economische Zaken werd daartoe bij die wet gemachtigd om van de Landbouwcrisiswet 1933 (L.C.-wet 1933) gebruik te maken. De uitgaven, die hiervoor moesten worden gedaan, mochten echter niet ten laste van het L.C.-fonds komen.

Hiertoe viel ten aanzien van de financiering dier uitgaven een principieele beslissing. De L.C.-wet 1933 en het L.C.-fonds hadden feitelijk ten doel de steun aan den landbouw middels indirecte belastingheffing te financieren. De Noodwet van September 1938 verbood uitdrukkelijk deze wijze van financieren middels nieuwe indirecte heffingen via het L.C.-fonds en krachtens de L.C.-wet van de uitgaven voor de voedselvoorziening. De Regeering vroeg daarom eerst een crediet van f 60 mill. en later één van f 100 mill. aan voor de financiering van de uitgaven voor de voedselvoorziening, enz.

In het nieuwe ontwerp van wet tot instelling van een Fonds voor de Economische Verdediging komt de Regeering met het voorstel om het noodwetje van 30 September 1938 in te trekken en de L.C.-wet 1933 in dier voege te wijzigen; dat financiering van het

1) Zie mijn artikel: „Het Fonds Economische Verdediging” in E.S.B., d.d. 1 Mei 1940, blz. 326.

nieuw te stichten Fonds E.V., dat zooveel doenlijk „selfsupporting” zal moeten zijn, mogelijk te maken. Zij verklaart verder, dat zij brood, aardappelen, vetten, kleding en schoeisel goedkoop beschikbaar zal stellen. Daar echter het heele Fonds E.V. „zooveel doenlijk selfsupporting” zal zijn, zal dus financiering van de kosten, die aan dit goedkoop beschikbaar stellen zijn verbonden, via het Fonds, krachtens de gewijzigde L.C.-wet moeten geschieden, dus in feite langs indirecten weg door heffingen, enz.

Indirecte en directe belastingen in oorlogstijd.

Uit de Memorie van Toelichting blijkt, dat de Regeering met deze maatregelen vooral ten doel heeft om de onmisbare levensbehoeften van het budget der lagere inkomens, aan een prijsverhoging te onttrekken. Het bezwaar, dat anders juist de lagere inkomens relatief het zwaarste getroffen kunnen worden door indirecte belastingen, heeft zij op deze wijze althans gedeeltelijk trachten te ontgaan. Vleesch, kaas, melk, eieren, koffie, thee, enz. zullen als het Fonds selfsupporting moet zijn dus duurder worden.

Nu volgt uit onderstaand staatje, dat in de groepen met de laagste inkomens in Nederland *procentsgewijze van de totale voeding* het volgende wordt besteed voor²⁾:

	Inkomen kleiner dan f 1400	Inkomen van f 1400-1800
Brood en banket.....	24.08	22.96
Aardappelen	4.80	4.61
Vetten en oliën	15.08	14.43
Vleesch en vleeschwaren	15.38	15.30
Melk	11.06	11.26
Eieren	2.49	2.85
Visch.....	0.89	1.12
Kaas	1.49	1.82
	28.88 pCt.	27.57 pCt.
	15.08 pCt.	14.43 pCt.
	31.31 pCt.	32.35 pCt.

Daaruit blijkt dus, dat in de laagste groep van inkomens de verhouding koolhydraatvoedsel: vetten en oliën: dierlijk eiwitrijk voedsel = 28.88:15.08:31.31, terwijl die verhouding in de groep van inkomens van f 1400—1800 gelijk is aan 27.57:14.43:32.35. Bij de voeding in deze beide laagste inkomensgroepen is dus het dierlijk eiwitvoedsel de hoogste post.

Is het de bedoeling, dat de Regeering deze post zal belasten of wil zij de posten suiker (5.77 pCt. en 5.78 pCt.), of kruidenierswaren (6.96 pCt. en 7.36 pCt.) zwaarder belasten? Verduidelijking van de Regeeringspolitiek is hier wel gewenscht. In alle gevallen is ernstige verwaarlozing van de eiwitvoeding niet aan te bevelen. Dit zal hygiënisch en sociaal een ongunstige uitwerking hebben. Overigens zal ook zonder dergelijke belemmeringen ons rantsoen aan eiwitvoedsel, zooals reeds eerder werd opgemerkt³⁾, niet op het huidig peil zijn te handhaven.

Tegen de indirecte financiering zelf van de kosten van voedselvoorziening en distributie behoeft overigens geen bezwaar te bestaan. Uit een oogpunt van billijke lastenverdeling over alle lagen der bevolking moet dit redelijk worden geacht, mits daarnaast, door directe belastingen, de beter gesitueerde volksgroepen het hunne in de lasten van den oorlog bijdragen. Dit geschiedt thans inderdaad reeds.

Bovendien worden indirecte belastingen, die in halve en heele centen worden opgebracht, door de laagste inkomensgroepen als het minst drukkend aan gevoeld.

Indirecte financiering van de kosten van voedselvoorziening en distributie is echter niet het eenige doel van het Fonds E.V.

De doelstelling van het Fonds E.V.

De instelling van het L.C.-fonds had onder meer ten doel om door middel van heffingen van allerlei aard:

²⁾ Centraal Bureau voor Statistiek. Huishoudrekeningen van 598 gezinnen. Dl. I p. 16.

³⁾ Zie E.-S.B. van 11 October 1939, p. 748.

a. steun aan noodlijdende boeren, tuinders, visschers, enz. te verlenen;

b. de export van agrarische producten te steunen om het buitenlandse afzetgebied te behouden;

c. de veestapel te saneeren en te geraken tot kwaliteitsverbetering van de landbouwproducten en meer efficiency bij de winning daarvan.

Daarbij werd er naar gestreefd de kosten van levensonderhoud niet te doen stijgen. Zoo werd bijv. de tarweprijs in het binnenland in 1933 *aanwankelijk constant gehouden*, waardoor de broodprijs ook constant bleef. Maar zonder de tarwewet zou de prijs van een brood van 800 gram in Mei 1934⁴⁾ 3 à 4 ct. goedkooper zijn geweest. Het karakter van de indirecte heffing ten nadeele van den consument wordt hierdoor duidelijk gedemonstreerd.

Men kan niet zeggen, dat de Landbouwcrisispolitiek altijd even gelukkig is geweest. Ordenen van de productie vanuit centrale bureaux bleek heelemaal niet eenvoudig te zijn. Maar stellig dient op de creditzijde van die politiek gesteld te worden, dat onze voedselvoorziening in oorlogstijd er zeer door gediend is. Belangrijke verbeteringen zijn tot stand gekomen door het streven naar meer efficiency in het beweiding- en bemestingsstelsel, in de ensilleeringstechniek, enz., waardoor onze veevoederpositie is verbeterd. Bovendien is het graanareaal in ons land daardoor belangrijk toegenomen. Voor tarwe en gerst is dit areaal ten aanzien van het gemiddelde beplante oppervlak in de jaren 1921/'30 meer dan verdubbeld, voor rogge is dit met ongeveer 1/3 toegeomen, terwijl het voor haver gelijk is gebleven.

Doelstelling van het Fonds E.V. is echter:

a. Voortzetten van den steun aan bepaalde agrarische bedrijven, voor zoover zulks noodig is op den voet van het L.C.-fonds. Ook industriele bedrijven zullen eventueel gesteund kunnen worden.

b. Ter stimuleering van de productie zullen niet meer de „onmisbare productiekosten” worden vergoed, maar wordt den boeren een „redelijke belooning” verzekerd.

c. Uit speciale indirecte heffingen zullen ook de kosten van distributie, zooveel doenlijk worden bekostigd.

Er zijn dus belangrijke verschillen in doelstelling tusschen beide fondsen.

De financieringspolitiek van het L.C.-fonds.

De financieringspolitiek van het L.C.-fonds, dat thans naar het Fonds E.V. zal worden overgeheveld blijkt uit het volgende staatje, een recapitulatie van de voordeelige en nadeelige saldi van de begroting van het Fonds E.V., Hoofdstuk I, Landbouw en Voedselvoorziening.

Recapitulatie.

	Voordeelig saldo	Nadeelig saldo
Algemeen beheer	—	f 13.862.000
Veehouderij	—	„ 11.040.000
Groenten, Fruit en Sierteelt....	—	„ 32.095.000
Visscherij	—	„ 670.000
Turf.....	—	„ 816.000
Pluimveehouderij	—	„ 12.408.000
Overige inkomsten en uitgaven..	—	„ 1.100.000
Akkerbouw	f 67.091.000	
Zuivel, Margarine, Vetten en Oliën	„ 4.900.000	
	f 71.991.000	f 71.991.000

Het zijn dus eigenlijk de akkerbouw, zuivel, margarine en vetten, die feitelijk de tekorten op de andere producten moeten dekken.

Nu is het echter juist de bedoeling van de Regeering, om de prijzen van brood, aardappelen en vetten laag te houden, dus ongeveer op het huidige peil.

De Regeering zegt voorts in de Memorie van

⁴⁾ De landbouwenismaatregelen, hunne werking en uitvoering. Deel I 1934 p. 10.

Toelichting zelf reeds, „dat verschillende takken van den landbouw (veehouderij, tuinbouw, sierteelt) door het niet of onvoldoende stijgen van de wereldmarktprijzen, of door belemmering van den export, belangrijke financieelen steun zullen behoeven, terwijl de opbrengst van een der voornaamste inkomstenbronnen van het Fonds, nl. de prijsverschillen, geheven bij den invoer van granen, door de stijging der graanprijzen reeds aanmerkelijk is teruggelopen.”

Dit wil dus zeggen, dat men uit hoofde van deze factoren een stijging van de nadeelige saldi der betrokken groepen kan verwachten en een daling van het voordeelige saldo uit den akkerbouw. Met verdere heffingen is het evenwicht van nadeelige en voordeelige saldo natuurlijk altijd te herstellen. Maar een nadere toelichting omtrent de financieringspolitiek van Hoofdstuk I is wel gewenscht. Het voorloopige resultaat van dit alles is echter dat de broodprijs met 2 cent per 800 gram of 11 pCt. is gestegen. De zomerboterprijs heeft men op *f* 1.55 per kg moeten stellen (vorig jaar *f* 1.30, dus een verhooging van bijna 20 pCt.), in verband met de moeilijkheden der veehouderij, terwijl de margarineprijs met 8 cent wordt verhoogd. De Regeering heeft dus reeds noodgedwongen met de door haar in de Memorie van Toelichting uitgestippelde goedkoop-brood- en vettenpolitiek moeten breken. De gezinnen met minder dan *f* 1400 inkomen per jaar, worden hierdoor natuurlijk relatief het meeste getroffen.

De kosten der rantsoeneering tegen lage prijzen.

Rantsoeneering tegen de normale marktprijzen, vermeerderd met de administratiekosten, kan noodig zijn om hamsteren te voorkomen (doel van de suiker-rantsoeneering); om overmatigen uitvoer tegen te gaan, waardoor een tekort in eigen land zou ontstaan; om de behoeften en voorraadvorming van de weermacht veilig te stellen, omdat door bijzondere omstandigheden de normale voorraden in den handel gering zijn (doel van de boonen-, grauwe erwten- en capucijners-rantsoeneering), enz. Maar bovenal kan, uit een oogpunt van rechtvaardige verdeling van consumptiegoederen, rantsoeneering tegen *lage* prijzen noodig zijn. De kosten van dit soort rantsoeneeringsmaatregelen zijn meestal hoog, zij hebben in 1916 *netto* (na verrekening van de inkomsten uit exportlicenties) *f* 10.6 mill. bedragen, in 1917 *f* 10.4 mill. en in 1918 *f* 175.5 mill., dus totaal rond *f* 290 mill.⁵⁾ Alleen op de goedkoope beschikbaarstelling van wit brood werd bruto in 1916 *f* 13 mill. verloren, in 1917 *f* 30 mill. en in 1918 *f* 72 mill. Totaal dus *f* 115 mill. De kosten van de Regeeringsbureaux en de commissies voor export, import en rantsoeneering bedroegen in 1918 *f* 4.723.000. De vleeschrantsoeneering alleen vereischte al 2000 ambtenaren. In de begroting van het Fonds E.V. worden de kosten der rantsoeneering thans op *f* 8.15 mill. begroot.

Ondanks deze groote verliezen steeg de prijsindex van het brood in 1918 tot 162.4 (1913 100), van melk en kaas op 160, van vleesch op 197.6 en van vetten op 183.6.

De vleeschrantsoeneering (aanvankelijk werden 2 varkens à 100 kg per 1000 inwoners verstrekt), geschiedde tegen marktprijzen, dus niet tegen verlaagden prijs. De gemeenten betaalden hiervoor aan het Rijk *f* 1.25 per kg slachtgewicht en de slagers leverden aan de consumenten tegen *f* 1.85 per kg (inclusief been). Op 25 Maart 1918 moest men deze rantsoeneering staken en werd alleen standaardsausjes verstrekt. Vleeschdistributie tegen lage prijzen werd niet ingevoerd, omdat deze minstens *f* 40 mill. per jaar zou hebben gekost.

Het zal dus wel op grond van de oorlogservaring zijn geweest, dat de Regeering ook thans het vleesch, dat van alle voedingsmiddelen tijdens den oorlog de

sterkste prijsstijging heeft vertoond, buiten haar lage-prijzen-politiek heeft gehouden.

Het zal overigens al een puzzle zijn, om de heffingen zoo te regelen, dat men brood, aardappelen en vetten goedkoop verstrekt en tegelijkertijd Hoofdstuk I van het Fonds E.V. selfsupporting maakt, zonder de prijzen van het eiwitvoedsel te hoog te maken.

De financiële opzet van Hoofdstuk II Handel, Nijverheid en Scheepvaart.

Volgens p. 3 van de Memorie van Toelichting op de *ontwerp-begroting* van het eerste dienstjaar 1 September 1939 tot en met 31 December 1940, zal ook dit Hoofdstuk van het Fonds „selfsupporting moeten zijn”. De woorden „zooveel doenlijk” komen in deze zinsnede dus *niet* voor. In de Memorie van Toelichting wordt alleen bij het wetsontwerp „Instelling van een Fonds E.V.” op p. 4 gezegd, dat dit „zooveel doenlijk” selfsupporting zal zijn.

Maar wat gebeurt er als er op Hoofdstuk II een voordeelig saldo is en op Hoofdstuk I een nadeelig saldo? Wordt dan het nadeelig saldo van Hoofdstuk I gecompenseerd door het voordeelig saldo van Hoofdstuk II? In den opzet van het Fonds E.V. hebben beide hoofdstukken een eigen financieel beheer. Maar zij hebben een gezamenlijke centrale leiding, gezamenlijke bureaux van de accountants- en contrôle-dienst, een gezamenlijke organisatie van de tucht-rechtspraak. Heeft de centrale leiding de bevoegdheid om, door de inkomsten uit Hoofdstuk II te verhoogen en een voordeelig saldo te kweken, het geheele Fonds E.V. toch selfsupporting te maken en de tekorten op Hoofdstuk I te dekken? Is dat de bedoeling van de woorden om het Fonds E.V. „zooveel doenlijk selfsupporting” te maken?

Een duidelijke uitspraak lijkt hier noodig. Want, daar de Regeering in de Memorie van Toelichting uitdrukkelijk verklaart, dat het Fonds E.V. zoowel zal dienen om bepaalde landbouwbedrijven als om eventueel ook andere bedrijven te steunen, waarbij de landbouw, die noodlijdend is, van zelf het leeuwenaandeel van den steun zal genieten, zullen handel, scheepvaart en industriële bedrijven dit toch een minder elegante oplossing vinden.

De opzet van het Fonds E.V.

De middelen van het Fonds E.V. spruiten, voor wat Hoofdstuk I (Landbouw- en voedselvoorziening) betreft, voornamelijk voort uit de hanteering van de L.C.-wet 1933 en bestaan uit:

- binnenlandsche heffingen op het bereiden, telen, afleveren, verhandelen, enz. van crisisproducten;
- prijsverschillen of heffingen bij den uitvoer van crisisproducten, voor zoover de opbrengst in het buitenland daartoe aanleiding mocht geven;
- prijsverschillen bij den invoer van crisisproducten.

Het zijn vooral de heffingen sub *b.* die tijdens den oorlog 1914—'18 de voornaamste bron van inkomsten vormden. Het laat zich echter niet aanzien, dat dit in de komende jaren wederom het geval zal zijn, zooals wij in een voorgaand artikel zagen. Ook de bron sub *c.* zal vermoedelijk ten deele snel opdrogen.

Overigens zijn beide bronnen sub *b.* en *c.* in zeer sterke mate afhankelijk van het overzeevervoer. De ervaring van den wereldoorlog leert, dat dit overzeeverkeer geleidelijk aan geheel stil komt te liggen. In een ander artikel werd reeds betoogd, dat de kansen, dat dit ook in dezen oorlog zal gebeuren, groot zijn⁶⁾. Zoo zal het zwaartepunt der middelen-politiek van Hoofdstuk I zich wel moeten verplaatsen naar de binnenlandsche heffingen sub *a.*

De middelen van Hoofdstuk II, Handel, Nijverheid en Scheepvaart zullen vooral worden verkregen uit het berekenen van een zekere marge tusschen den

⁵⁾ M. J. van der Flier. War Financing in the Netherlands up to 1918 p. 42.

⁶⁾ Zie „De scheepvaart der neutralen in oorlogstijd”, E.-S.B. 1938 p. 675.

prijs, waarvoor goederen door de Regeering in het binnen- of buitenland worden aangekocht, en dien, waarvoor deze hier te lande aan fabrikant, handelaar of importeur worden doorverkocht. De kosten, verbonden aan de rantsoeneringsregelingen, voortspuitende uit de maatregelen, die betrekking hebben op Hoofdstuk I en II, zullen kunnen worden bestreden door heffingen ingevolge het „Distributie-heffingsbesluit”.

Voor wat de industrie betreft zullen echter de financiële resultaten, voortspuitende uit aan- en verkoopverschillen door de Rijksbureaux, gescheiden worden gehouden van de normale kosten der rantsoeneringsregelingen. Deze laatste zullen worden gedekt door het heffen van consentgelden, terwijl de eventueel nog niet gedekte rantsoeneringskosten alsnog hoofdelijk omgeslagen zullen worden⁷⁾.

De controle op het Fonds E.V.

Het eerste dienstjaar van het Fonds zal lopen tot 13 December 1940. Volgens Art. 2(1) van het Wetsontwerp zal dit dienstjaar pas afgesloten worden op 31 December 1941. Doorloopt nu deze rekening de controle-instanties (Ministerie van Financiën en Algemeene Rekenkamer) op normale wijze en neemt tenslotte de Rekenkamer met een bepaalde financiële gestie toch geen genoegen, dan kan volgens de bepalingen van het ontwerp een voorstel van Wet bij de Staten-Generaal worden ingediend om de rekening van het Fonds alsnog goed te doen keuren. Maar dit voorstel kan pas begin 1943, dus 2 jaar na het einde van het begrotingsjaar de Staten-Generaal bereiken. Het behoeft wel geen nader betoog, dat deze controle hierdoor een wassen neus wordt. Daar komt bij, dat in Art. 12 van het ontwerp de artikelen van de Comptabiliteitswet betreffende de verantwoording van uitgaven, kwijtschelding van vorderingen, verkoop van roerende zaken, afsluiten van contracten, verlenen van voorschotten, het doen van betalingen door comptabelen, beheer van gelden ter goede rekening, enz. voor het Fonds E.V. buiten werking zijn gesteld, daar anders een soepele werking van de L.C.-centralen, die den stichtingsvorm hebben, niet mogelijk zou zijn. Bovendien zijn de bepalingen uitgeschakeld, waarbij alle betalingen, ten laste der begrooting, aan verevening door de Algemeene Rekenkamer zijn onderworpen. Van een voortdurende en scherpe controle op het Fonds E.V. door de Algemeene Rekenkamer en het Ministerie van Financiën naar de bepalingen van de Comptabiliteitswet, zal dus geen sprake meer zijn.

Wel heeft de Rekenkamer echter het recht van zogenoemd plaatselijk onderzoek gehouden, ten einde eenige controle, over het L.C.-fonds te behouden⁸⁾. Van een scherpe controle middels dit plaatselijk onderzoek is echter alleen resultaat te verwachten, indien de Rekenkamer over voldoende, goed gespecialiseerd personeel beschikt, waardoor die controle niet bijv. slechts eenmaal in het jaar geschiedt. Dat de Rekenkamer anders haar taak, neergelegd in Art. 60 (1) goed zal kunnen vervullen, nl. „het doen van voorstellen en mededeelingen die volgens haar oordeel tot vermindering der Rijksuitgaven of tot vermeerdering der Rijksinkomsten dan wel tot verbetering en vereenvoudiging van 's Rijks geldelijk beheer kunnen leiden”, lijkt niet mogelijk. Ook al kan een dergelijke steekproefsgewijze controle resultaten opleveren, zij is niet te vergelijken met de doorlopende controle, die de Rekenkamer op de Rijksbegrooting uitoefent.

Nu beschikt de Minister van Economische Zaken wel over een L.C.-accountantsdienst, maar dit is een interne controle en die dienst is aan dien bewindsman ondergeschikt. Zij is geen onafhankelijke, neutrale instantie zoals de Rekenkamer.

Voor het Fonds E.V. zal dezelfde regeling gelden als voor het L.C.-fonds en, evenals voor dit fonds, oefenen de Staten-Generaal door het budgetrecht controle op het Fonds E.V. uit. Maar ook deze controle, die feitelijk ook maar eens per jaar plaats heeft, kan niet voldoende intensief worden geacht.

De oorlogservaring met de parlementaire financiële controle.

De oorlogservaring in Engeland heeft afdoende bewezen, dat de volksvertegenwoordiging niet in staat is om een scherpe controle uit te oefenen op de uiterst ingewikkelde oorlogsadministratie.

Lord Landsdowne, de gewezen Minister van Financiën tijdens den Boerenoorlog, sprak bij de behandeling van het 2e oorlogsbudget van Lloyd George de volgende gedenkwaardige woorden uit: „With the outbreak of a great war the floodgates of extravagance are opened wide.” Chamberlain deed, sprekende voor de Regeering, bij de behandeling van het 9e oorlogsbudget 1919 een merkwaardige uitspraak. Hij schreef de verkwisting voor een groot deel toe aan het feit, dat de krachtige controle van den Chancellor of the Exchequer op de oorlogsuitgaven door een beslissing van het House of Commons, in het begin van den oorlog genomen, op onoordeelkundige wijze was verzwakt, „was unwisely relaxed”. Naar zijn oordeel was het Lagerhuis niet het geschikte lichaam om scherpe controle op de, door den oorlogstoestand uiterst ingewikkeld geworden, administratie van inkomsten en uitgaven uit te oefenen. Daartoe miste zij de financieel-technische ambtelijke outillage. Baldwin verklaarde eveneens, dat de Treasury, die wel over het ambtelijke apparaat beschikte, machteloos was geworden. Dit college kon de departementen met zijn controle wel eens onaangenaam zijn, maar het lichaam was niet meer in staat tot het nemen van dwingende maatregelen⁹⁾.

Men heeft in dit wetsontwerp de artikelen der Comptabiliteitswet, die een voortdurende controle op uitgaven en inkomsten en die, welke beperking van de financiële handelingen binnen de vastgestelde artikelen der begrooting ten doel hebben, noodgedwongen uitgeschakeld. Men heeft aan de Algemeene Rekenkamer het recht tot plaatselijk onderzoek gelaten. Maar het wetsontwerp zwijgt, over een uitbreiding van het personeel der Rekenkamer teneinde de technische controle langs den weg van uitbreiding van het plaatselijk onderzoek te verscherpen, nu de normale controle van dat lichaam is verslapt.

De oorlogservaring spreekt een duidelijke taal. Het „House of Commons” heeft tijdens den wereldoorlog zijn fout niet goed kunnen maken en tijdens den oorlog geen inbreuk durven maken op de financiële bewegingsvrijheid der departementen. Hoogst ernstige gevallen van verkwisting zijn daar het gevolg van geweest en de grofste administratieve fouten zijn daardoor gemaakt. De politiek-parlementaire controle op het Fonds E.V., welks inkomsten weldra ³/₇ van het normale budget zullen omvatten, door middel van het budgetrecht en beperkt plaatselijk onderzoek, kan nooit voldoende efficiënt worden.

Een oplossing zou misschien zijn, dat men een kleine kern van den Crisis-Accountantsdienst van het Departement van Economische Zaken hiet bestaan voor de interne controle en de in te stellen onderzoeken bij verschillende bedrijven. De rest van het geroutineerde personeel zou dan moeten overgaan naar de Rekenkamer, waardoor het mogelijk zou zijn de controle door middel van plaatselijk onderzoek aanzienlijk te verscherpen doordat dit personeel dan tot een onafhankelijke instantie zou behooren.

In het slotartikel zullen de gevaren, die aan dit ontwerp van organisatorischen aard kleven, nader uiteen worden gezet.

DR. W. K. H. FEUILLETAU DE BRUYN.

⁷⁾ Tweede Nota van de Economische Verdediging p. 12.
⁸⁾ Zie E.-S.B. van 14 Februari jl.; J. C. de Bruyn, „Het Fonds voor de Economische Verdediging”.

⁹⁾ F. W. Horst and J. E. Allen. British War Budgets, p. 271 en volgende.

DE BEVOLKINGSRUBBER.

Doordat de Berichtgeving over de bevolkingsrubber in het tweede halfjaar 1939 is gepubliceerd, kunnen wij ons nu een indruk vormen over de betekenis van de mate der restrictie op de verhoudingen.

Marktbeeld.

Recapituleeren wij het jaar 1939, dan kunnen wij in korte trekken vaststellen, dat de restrictie over het eerste halfjaar 50 pCt. bedroeg, voor het derde kwartaal in Juli op 40 pCt. werd vastgesteld en voor het laatste kwartaal op 9 September tot 30 en op 3 October tot 25 pCt. werd verminderd. Op 15 November werd het restrictiepercentage voor het eerste kwartaal van 1940 op 20 pCt. bepaald. De rubberprijs toonde in de eerste maanden een licht stijgende tendens en bleef tot eind Augustus, behoudens kleine dalingen, op niveau. In September zette een prijsstijging in, waarop in December een reactie volgde.

Analyse. Voor de analyse hebben wij de splitsing ditmaal iets verder doorgevoerd dan bij onze vorige uiteenzettingen en samengenomen als

1e categorie: de gebieden met het kleinste gemiddelde tuinbezit (Atjeh, Tapanoeli en Banka),

2e categorie: enkele gebieden met middelgroot tuinbezit (Sumatra's Westkust, Bengkalis en Sumatra's Oostkust),

3e categorie: de overige gebieden (gemiddeld quotum per tuinbezitter meer dan 200 kg).

Vooraf dient te worden vastgesteld, dat de bevolking de ten uitvoer toegelaten hoeveelheid bevolkingsrubber ook nagenoeg heeft geëxporteerd en dat achterblijven van den export bij de licentiehoeveelheden alleen op Sumatra's Westkust en in het Vrijgebied Riouw iets meer dan 1 pCt. der uitvoerquota bedroeg, elders minder.

Wij zullen hier drie grafieken produceeren, nl. die voor het gebied met het kleinste quotum per tuinbezitter (Banka), die voor dat met het grootste (Djambi) en dan een voor de Z.- en O.-afdeeling van Borneo.

Licenties.

Wij zien weer voor alle 3 categorieën het gewone verschijnsel, nl. dat de uitreiking van licenties tot een prijsdaling voor de oogstvergunningen leidt. Dit komt vooral duidelijk tot uiting in het derde kwartaal, waarin de stijgende rubberprijs deze prijzen niet medeneemt; eerst in het vierde kwartaal worden de prijzen voor oogstvergunningen weer beter om dan in December bij de uitreiking van de licenties voor 1940 weer te dalen. Deze daling is voor de gebieden van de eerste categorie kleiner dan die van den rubberprijs, voor de beide andere categorieën scherper. Trouwens, over het algemeen is de toestand zoo, dat de prijsspanningen het kleinste zijn in de gebieden met het kleinste gemiddelde bezit. In groote trekken is het prijsverloop in de verschillende gewesten gelijk, in die met groot gemiddeld tuinbezit echter fluctueerder en met grotere spanningen.

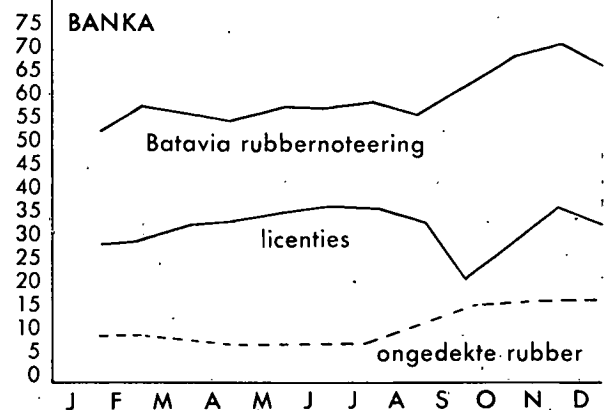
Ongedekte rubber.

Het interessante verschijnsel, dat 1939 ons echter heeft gebracht, is het prijsverloop voor ongedekte rubber. 1939 was een jaar, waarin geleidelijk de uitvoermogelijkheid werd verruimd en nu is het merkwaardig te zien, hoe daarop de prijzen voor ongedekte rubber reageerden en in hoeverre onze vroegere conclusies worden bevestigd. Daarbij moet in de eerste plaats worden vermeld, dat er voor de 2e en 3e categorie alleen een graduëel prijsverschil bestaat, nl. dat het prijsniveau hoger is naarmate het gemiddeld tuinbezit groter wordt. Wij nemen dus de tweede en derde categorie tezamen.

1e Categorie (keuterboeren).

Voor deze categorie is de grafiek van Bangka illustratief. Wij zien aanvankelijk, dat de verruiming van de uitvoermogelijkheid een druk op de prijzen voor ongedekte rubber uitoefent, waaruit duidelijk

blijkt, dat op deze wijze de productie automatisch wordt opgevoerd, zelfs zoodanig, dat in twee der gebieden van deze categorie gedurende het eerste halfjaar meer wordt uitgevoerd dan aan oogstvergunningen voor de periode werd uitgeschreven. Toen echter eind Juli de restrictie verder werd verminderd, was het gevolg, dat de prijzen voor ongedekte rubber geleidelijk moesten worden verhoogd, doch deze verhooging gaat zeer geleidelijk in haar werk, en het streven blijft om niet verder te gaan dan strikt noodzakelijk is om den uitvoer te halen, wat achteraf ook, de correcties voor den uitvoer van natte rubber in droog equivalent in aanmerking nemend, vrijwel blijkt te zijn gelukt. Uit het feit van de groote uitvoeren in Januari 1940 blijkt voorts, dat de productie de noodige stimulans van de prijsverhoging heeft gehad. Onze conclusie in het nummer van E.-S.B. van 14 Februari jl. houdt dus volkomen steek, nl. dat het eerste gevolg van een verruiming van de uitvoermogelijkheid is een prijsdrukkende werking. Na een zekere grens echter moet de prijs worden verhoogd om de tapbereidheid van de bevolking te prikkelen, doch deze prijsverhoging gaat slechts geleidelijk. Dit is begrijpelijk, omdat de rubbertuinen als regel de bijverdienste van het gezin — de spaarpot — vormen, en er dus voor het verkrijgen van het product geen vreemde arbeidskrachten worden aangetrokken. De prijsverhoging mag dus niet zoo ver gaan, dat daardoor de tapbereidheid van de bevolking zou afnemen, en experimenteel wordt gezocht naar het nieuwe equatiepunt tusschen uitvoermogelijkheid en uitvoer. Het prijsniveau voor niet-door-licenties-gedekte rubber houdt dus geen verband met het verloop van den wereldrubberprijs, doch uitsluitend met den noodzakelijken omvang van de voortbrenging. De prijzen van de licenties houden, afgescheiden van de perioden van licentie-uitgifte, die steeds een ongemotiveerde prijsdrukkende werking oefenen, verband met den wereldmarktprijs en zijn vooruitzichten, waarbij echter tevens de tendens blijkt te bestaan, dat een stijgende prijs voor niet-door-licenties-gedekte rubber gedeeltelijk ten laste komt van de winst der tusschenschakels.

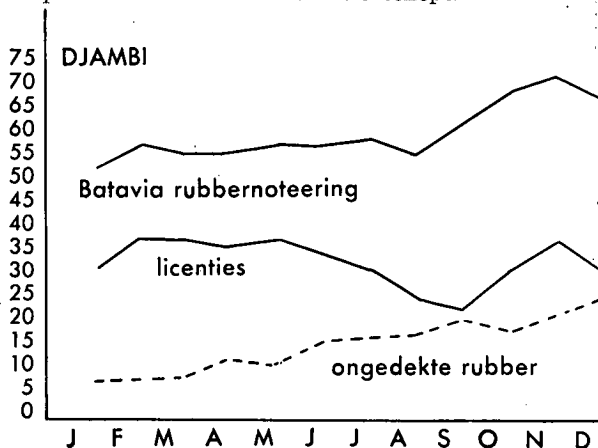

In de toekomst zullen deze tendenzen nog duidelijker moeten worden onderkend, nu sedert Augustus een algemeen verbod voor interresidentieele verscheppingen werd uitgevaardigd.

2e en 3e categorie (middel- en grootproductie).

Ging de prijsverhoging voor ongedekte rubber bij de keuterboeren geleidelijk, bij de gewesten met middel- en grootbedrijven blijkt de animo door hogere prijzen reeds sneller te moeten worden gestimuleerd. Bij deze categorieën is het niet mogelijk via een verlaging van den prijs de productie te stimuleeren, hetgeen begrijpelijk is, omdat het grootere gemiddelde bezit ertoe dwingt, dat, zoodra een zekere grens voor de productie wordt overschreden, vreemde arbeidskrachten worden aangetrokken. De eenige wijze, waarop zulks mogelijk is, is een verhoging van de belooning, dus een prijsverhoging voor ongedekte

rubber, ook indien, zooals thans overal gebruikelijk, de belooning in natura plaats heeft. Het tijdstip en de intensiteit van die verhooging liggen bij de middelgrote productie-quota verder af dan bij de groote, wat-begrijpelijk is, omdat in de gewesten met middelgrote quota meer keuterboeren („meer” in verhouding van individuele tot totale productie) voorkomen dan in de volgende categorie. Het gevolg van de noodzakelijkheid tot prijsverbetering voor ongedekte rubber is, dat aan den factor arbeid dus een groot deel van de waarde van het product komt, m.a.w., dat de prijs voor ongedekte rubber hooger is dan die in gebieden van de eerste categorie en ook over het algemeen hooger naarmate het gemiddeld quotum grooter is. Een verder gevolg is, dat de prijsvorming minder regelmatig wordt, dus zoo noodig correcties behoeft, indien de prijsverhoging leidde tot een te grooten toevloed. Dit is eveneens een verschil tusschen beide categorieën: een prijsdaling bij de 2e en 3e categorie leidt tot vermindering der productie en dus van den uitvoer, terwijl zij bij de eerste categorie juist de kans van een stimuleering der productie in eerste instantie schept.

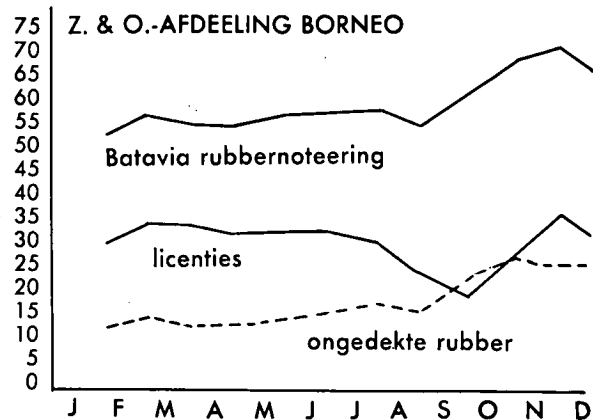

Voor Djambi zien wij deze correcties een paar keer, maar nog sprekender komt deze regulering van de productie door den prijs tot uiting voor de Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo, zooals onze derde grafiek aantoont. Van dit gebied is bekend, dat de bevolking een geringe „tapwilligheid” heeft gehad, zooals de berichtgever zich uitdrukt. En wij zien in deze grafiek de voortdurende prijsverhogingen voor niet-door-licenties-gedekte rubber, die dan kort daarna weer blijken te moeten worden gecorrigeerd. Hier zien wij nu werkelijk den prijs als reguleerder van productie en uitvoer en het gewenschte resultaat blijkt aan het einde van het jaar vrijwel te zijn bereikt. Wij zien hier bovendien nog iets anders, nl. dat de prijs voor de licenties nog meer afhankelijk wordt dan elders van den prijs, die voor de op te koopen rubber moet worden betaald.

Conclusie.

Vatten wij ons onderzoek over deze en vroegere perioden samen, dan constateeren wij, dat al naarmate het rubberbezit kleiner is, de productie wordt geregeld door een minimum-prijs voor ongedekte rubber, die over het algemeen het „redelijke” minimum is, maar bovendien onder het redelijke minimum kan dalen, indien een kleine stimulans noodig is om een beperkte grotere hoeveelheid voort te brengen. De prijzen voor oogstvergunningen in deze categorie, die voor de handelaars den omvang van hun bedrijf bepalen, zijn afhankelijk van vraag en aanbod en houden nauw verband met den wereldrubberprijs. Een vergroting van het aantal keeren van licentie-uitgifte, waardoor de ongemotiveerde prijsdrukkende werking zou worden verminderd, zou in het belang van de welvaart van de bevolking zijn. Bij deze categorie doet zich voorts het feit voor, dat hier het minste verband bestaat tusschen den aard van dezen tak van bedrijf en de wijze van belooning, nl. dat hier

verhoudingsgewijze de grootste belooning komt aan het bezit van het te exploiteeren goed (den rubber-tuin door de prijzen der licenties) en de minste aan den arbeid zelf, terwijl de rubber-tuin geen kapitaal-goed is.

Voor de overige categorieën regelt de prijs den omvang der voortbrenging, doordat met behulp van dien prijs arbeidskrachten moeten worden aangetrokken en is de prijsvorming der licenties uiteraard ook afhankelijk van vraag en aanbod, met dien verstande echter, dat de hoogte van het prijsniveau wordt beïnvloed door den wereld-rubberprijs en den prijs, die voor het product moet worden betaald. Hierdoor ontstaat de positie, dat hoe grooter het uitvoerquotum is, des te minder relatief de betekenis wordt, welke het te exploiteeren goed heeft en des te meer wordt dus het karakter van dezen bedrijfstak benaderd.

In verband met dit karakter nog een enkel woord over de mogelijkheid tot onbeperkt herplanten.

Onbeperkt herplanten.

Zooals bekend kan in de loopende restrictieperiode onbeperkt worden herontgonnen. Voor de bevolkings-rubber, voor welke wij de rubber-tuinen over het algemeen niet als kapitaal-goed kunnen zien, beteekent dit, dat, natuurlijk binnen het kader der restrictie, het exploitatie-object roekeloozer zou kunnen worden gebruikt en dan door een vruchtbaarder exploitatie-goed kan worden vervangen, zolang de uitvoer niet gelijk is aan de potentieele technische productie. Echter is herontginning gebonden aan denzelfden grond en dit zal vermoedelijk een der oorzaken zijn waarom er tot nu toe zoo weinig animo blijkt te bestaan, ondanks de aanmoediging van bestuurszijde. Volgens de berichtgeving over het tweede halfjaar werden in 1939 herbeplantingsvergunningen afgegeven voor in totaal 2.510 ha. Op zichzelf lijkt dit wel iets, maar indien men weet, dat daarvan 1.206 ha in het cultuurgebied Sumatra's Oostkust en 408 ha op Java werden afgegeven, dan blijft dus voor het geheele overige gebied nog geen 900 ha over. Het komt ons voor, dat de animo om een (eventueel potentieel) middel tot bestaan op te geven voor de bevolking niet groot kan zijn. Dat de bevolking de rubber-tuinen nog niet als kapitaal-goed ziet, blijkt wel hieruit, dat in de gebieden met het grootste gemiddelde tuinbezit de aanvragen voor vergunning tot herplanting niet talrijker zijn. Hier zou men zonder derving van inkomen en alleen met extra arbeid inderdaad in staat zijn den aanplant te verbeteren.

Overigens is het een zeer belangrijk feit, dat, ongetwijfeld dank zij aanmoediging van bestuurszijde, voor ontginning en herplant zeer veel superieure zaden door de bevolking zijn besteld. Hoewel door de wijze van planten en exploitatie een deel van het nuttig effect verloren zal gaan, wordt hierdoor zeer waarschijnlijk toch een opvoeren van de productie per vlakte-eenheid verkregen en daardoor wordt het concurrentiegevaar van deze zijde, indien de restrictie eens tot het verleden zal behooren, grooter. J. F. H.

REGELING VAN DEN INVOER IN EN DEN UITVOER UIT NEDERLAND.

Ruim een half jaar na het uitbreken van den oorlog is na moeizame onderhandelingen op 21 Maart 1940 te Londen een arrangement gearrangeerd tusschen Groot-Brittannië en Nederland, waardoor de aanvoer- en uitvoermogelijkheden voor ons land te midden van de moeilijkheden, welke de economische oorlogvoering medebrengt, zoo goed mogelijk zijn gewaarborgd.¹⁾ Een korte samenvatting van de regeling, zooals deze zich aan het Nederlandsche publiek voordoet, schijnt in dit weekblad gewenscht.

Van Nederlandsche zijde is de uitvoering van de overeenkomst met bekwamen spoed ter hand genomen, waarbij uiteraard groot gemak is ondervonden van de reeds geruimen tijd geleden genomen voorzorgsmaatregelen. In de eerste plaats moet als zoodanig gelden de Invoernoodwet 1939 van 9 September 1939, Staatsblad 639 R., waarvan artikel 2 inhoudt, dat onder de gelding van deze wet — in werking getreden op 12 September 1939 voor den tijd van ten hoogste een jaar — de invoer van door de Kroon aan te wijzen goederen of soorten van goederen is verboden, behoudens indien daartoe vergunning is verleend door den Minister van Economische Zaken of door een door dezen aan te wijzen persoon of lichaam. Als zoodanig is reeds bij beschikking van den Minister van Economische Zaken onder dagteekening van 12 October 1939 ingesteld de Algemeene Nederlandsche Invoer Centrale, van den aanvang af geleid door een ervaren deskundige op het gebied van de regeling van den invoer in den persoon van den heer J. F. Posthuma, vóórdien plaatsvervangend leider van het Crisis Invoer Bureau. Gedurende de lange periode van de onderhandelingen in Londen heeft dit lichaam reeds verschillende werkzaamheden verricht, doch zijn eigenlijke bestemming heeft het toch eerst kunnen volgen bij de uitvoering van het arrangement van 21 Maart 1940.

Voor de keerzijde van de medaille, de regeling van den uitvoer, beschikte de Regeering zelfs reeds langer over de noodige bevoegdheden op den grondslag van de Uitvoerverbodenwet 1914, zooals deze later naar de eischen des tijds is bijgewerkt. Voor de uitvoering had zij voorts slechts een beroep te doen op het Crisis Uitvoer Bureau en de Centrales voor verschillende goederen.

Ten slotte beschikte de Regeering voor het contact met den over het land verspreiden handel over het eveneens sterk gedecentraliseerde instrument van de Kamers van Koophandel en Fabrieken. In den aanvang van het oorlogstijdvak was wel aan de Regeering verweten, dat zij haar crisisregelingen te centraliseerend had opgezet en zodoende met name een te bescheiden gebruik had gemaakt van het officieele en behoorlijk geoutilleerde apparaat van de Kamers, welke in het buitenland op ruimere schaal plachten te worden ingeschakeld. In de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer over zijn begroting voor 1940 heeft de Minister van Economische Zaken te kennen gegeven, dat dit probleem zijn aandacht had. De vrucht hiervan is thans geplukt. De hieronder nader te beschrijven regeling, welke thans is getroffen, heeft inderdaad tot gevolg, dat het bedrijfsleven voor belangrijke handelingen terecht kan op de kantoren van de 36 in den lande bestaande Kamers, waardoor men overal in zijn eigen sfeer kan blijven en de organisatie in Den Haag niet overmatig behoeft uit te groeien. Bovendien vormen de kantoren der Kamers als het ware een groote zeef, waardoor aller-

¹⁾ Het arrangement regelt niet het bilaterale handelsverkeer tusschen Nederland en Engeland in den zin van de handelsovereenkomsten uit den vredetijd, doch maakt slechts het raam uit van de aanvoer- en uitvoermogelijkheden, waarbinnen met de verschillende betrokken landen ingevolge de bestaande of te sluiten handelsovereenkomst handel kan worden gedreven.

lei onvolkomenheden kunnen worden opgevangen, vóórdat de talrijke paperassen, welke ook voor de uitvoering van deze regelingen weder noodig zijn, hun reis naar Den Haag aanvangen. In het bijzonder moet hierbij worden gedacht aan hulp bij het invullen der formulieren, waartoe bijvoorbeeld een niet ruim verbreide kennis van de nomenclatuur van de handelsstatistiek vereischt is.

Deze inrichting van het apparaat wil mede zeggen, dat thans definitief is afgezien van de instelling van een N.O.T., een particuliere trustee, als schakel tusschen de oorlogvoerenden en het Nederlandsche bedrijfsleven. De ver doorgevoerde étatisering van de behartiging der algemeene economische belangen, welke zich sedert 1914 heeft voorgedaan, verklaart deze oplossing. Men moge dit verschijnsel op zichzelf betreuren, het schijnt logisch, dat deze conclusie er uit is getrokken.

De thans getroffen regelingen zijn, dank zij dezen voorbereidingen, reeds op 8 April 1940 volledig in werking kunnen treden. De wederpartij heeft niet dezelfde vlotheid betoond, waardoor eenige overgangsmoelijkheden zijn veroorzaakt, welke natuurlijk tijdelijk last bezorgen, doch waaraan niet te veel waarde moet worden gehecht.

Het doel dezer maatregelen.

Kort samengevat dient het geheele complex van maatregelen een vierledig doel. In de eerste plaats wordt een zoo onbelemmerd mogelijke aanvoer van overzeesche goederen naar Nederland gewaarborgd. In de tweede plaats wordt onze uitvoer zooveel mogelijk in stand gehouden. In de derde plaats wordt, door voorkoming van lang oponthoud in contrôlehavens van belligerenten, een zoo doelmatig mogelijk gebruik van de handelsvloot verzekerd. In de vierde plaats wordt voorkomen, dat vertegenwoordigers van vreemde mogendheden een hun niet toekomende rol bij de regeling van de Nederlandsche handelsbeweging in oorlogstijd verwerven. Deze uitkomsten worden door de volgende voorschriften verzekerd.

De voorschriften voor den invoer.

Een Koninklijk besluit van 3 April 1940, No. 5, verbiedt den invoer van vele goederen, tenzij vergunning is verleend door de A.N.I.C. voor de aan dat lichaam geadresseerde goederen. Ten kantore van de Kamers van Koophandel en Fabrieken wordt tegen een geringe vergoeding in de Nederlandsche en Engelsche talen (binnenkort ook in de Fransche) de lijst beschikbaar gesteld van 456 verschillende soorten goederen of groepen van goederen, resorteerend onder 984 verschillende nummers van de handelsstatistiek²⁾. Alle andere goederen zijn dus *vrij* en kunnen onbelemmerd worden ingevoerd³⁾. Bij wege van

²⁾ Deze materie is reeds aan wijzigingen onderhevig geweest, zoodat deze regeling wel weinig bestendig kan zijn. Bijv. is bij Koninklijk besluit van 27 April jl. „thee” toegevoegd.

³⁾ Transitio-vervoer valt buiten de regeling. In dit verband worde in herinnering gebracht, dat de Minister van Economische Zaken tot wederopzeggens dispensatie van uitvoerverboden heeft verleend voor:

a. goederen, welke onder douanetoezicht worden doorgevoerd, mits bij binnenkomst de buitenlandsche bestemming reeds vaststond, de goederen niet zijn opgeslagen of opgeslagen geweest in entrepot of in z.g. verlengd tijdelijken opslag (V.T.O.), niet langer dan 2 maanden tijdelijk zijn opgeslagen en het land van bestemming der goederen (waarbij koloniën enz. met het moederland als een geheel worden beschouwd) na binnenkomst hier te lande geen wijziging ondergaat. In geen geval zal de buitenlandsche bestemming kunnen worden aangenomen, indien in de ladingpapieren van het vervoermiddel van binnenkomst een waarborg voorkomt, dat de goederen niet weder zullen worden uitgevoerd;

b. goederen, welke al dan niet na tijdelijken opslag in entrepot of verlengd tijdelijken opslag (V.T.O.) binnen het kader der Rijnvaartacte worden doorgevoerd, mits

uitbreidende interpretatie is deze vrijdom uitgebreid tot alle vóór 8 April 1940 verzonden goederen. Daar naast bestaan bijzondere uitzonderingen, omvattende enkele met name aangeduide goederen, welke dus van de meer algemeene omschrijving van A.N.I.C.-goederen zijn uitgezonderd, zooals bijvoorbeeld parapluies, schaatsen en lucifers, alsmede goederen voor eigen gebruik⁴⁾, ten geschenke ontvangen goederen, alsmede die, welke krachtens enkele speciale bepalingen van de Tariefwet 1934 vrij van invoerrecht zijn. Overigens moet het begrip „vrijheid” in dit verband worden beschouwd in de betrekkelijkheid, welke onze tijd medebrengt. De beperkingen ervan, welke buiten de bemoeienis van de A.N.I.C. vallen, zooals bijvoorbeeld de contingenteering, blijven immers bestaan.

Alle andere goederen kunnen dus slechts in ons land worden ingevoerd, wanneer de A.N.I.C. daar toe vergunning heeft verleend. De desbetreffende voorschriften hebben evenwel een zeer verschillende draagwijdte, al naar mate de goederen al dan niet over zee worden ingevoerd, waarbij opslag in entrepot, in overeenstemming met artikel 1 van de Invoernoodwet 1939, als „invoer” wordt beschouwd⁵⁾. Een opmerkenswaardige bijzonderheid is ook nog, dat invoer van aardolieproducten, ook als hij over land plaats vindt, steeds als invoer over zee wordt behandeld. Invoer over de landgrens van in een vreemde zeehaven met rechtstreeksche Nederlandsche bestemming over zee aangevoerde goederen wordt eveneens tot den invoer over zee gerekend. Daarentegen geldt invoer per vliegtuig altijd als invoer te land.

Met het oog op de wordingsgeschiedenis van de regeling is het begrijpelijk, dat het zwaartepunt van de regeling ligt bij den invoer over zee. Deze is — altijd voor zoover „A.N.I.C.-goederen” betreft — nog slechts mogelijk, als de A.N.I.C. „toestemming tot adresseering” geeft, hetgeen wil zeggen, dat de goederen aan haar order mogen worden geadresseerd. (De adresseering van het cognossement moet uitsluitend luiden: „Aan de order van de Algemeene Nederlandsche Invoer Centrale”, *zonder eenige verdere bij- of toevoeging*, zooals bijvoorbeeld „notify-address”). Daartoe moet een rose formulier, verkrijgbaar bij de Kamers van Koophandel en Fabrieken, in duplo ingevuld rechtstreeks bij de A.N.I.C. worden ingezonden. De importeur zelf moet dit onderteekenen; een gemachtigde kan hiertoe niet worden aangewezen. Daarbij moet onder meer op het volgende worden gelet:

a. Voor de benaming van het in te voeren artikel, dient de importeur de juiste benaming *volgens de handelsstatistiek* op te geven.

b. De hoeveelheid moet worden ingevuld in de eenheid, zooals deze op de bovenvermelde lijst van A.N.I.C.-goederen is aangegeven, en tevens in de eenheid, zooals gebruikelijk in den handel.

c. Als waarde dient de c.i.f.-waarde der goederen opgegeven te worden.

d. Indien de overzeesche aflader niet dezelfde persoon is als de leverancier der goederen, dan dient de naam en de woonplaats van den eerstgenoemden onder „toelichting” te worden vermeld, tenzij daarvoor een andere plaats op het formulier is aangewezen.

e. De naam van de rederij en zoo mogelijk van

bij binnenkomst de buitenlandse bestemming reeds vaststond, terwijl dan ook de ladingpapieren geen waarborgen voor een binnenlandsche bestemming mogen bevatten.

⁴⁾ Machines, voertuigen, e.d., welke worden geïmporteerd met de bestemming om in eenig bedrijf te worden gebezigd, zijn niet voor eigen gebruik bestemd en mitsdien wordt de vrijstelling ten opzichte van dergelijke goederen niet toegepast.

⁵⁾ Het is de moeite waard op te merken, hoeveel bijzondere begripsoomschrijvingen ook in deze materie weder opduiken, waardoor een eigen A.N.I.C.-terminologie of, nog beter, A.N.I.C.-quiding van begrippen ontstaat, welke men bij beschouwing van deze aangelegenheden steeds in het oog moet houden.

het schip moeten worden vermeld, behalve in geval van verschepping uit Engelsche havens.

f. Aangegeven moet worden in het handelsregister van welke Kamer van Koophandel en Fabrieken en onder welk nummer de importeur is ingeschreven.

Een „toestemming tot adresseering” is drie maanden geldig (voor goederen uit Nederlandsch-Indië vier maanden). Overdracht is niet mogelijk, zulks ingevolge artikel 3 der Invoernoodwet 1939. *Voorwaarden* worden voorloopig aan de vergunning niet verbonden, behoudens de hieronder nader te vermelden verplichting tot betaling van consentgeld. De A.N.I.C. aanvaardt geenerlei aansprakelijkheid voor de aan haar geadresseerde goederen. De betrokkene ontvangt bericht, als de toestemming is afgewezen.

Toestemming tot adresseering is niet noodig voor goederen, welke per postpakket worden ingevoerd. Deze kunnen dus rechtstreeks aan den ontvanger worden gericht en treden, wat de A.N.I.C. betreft, terstond in de volgende fase.

Deze bestaat in het vragen van een vergunning tot invoer of tot opslag in entrepot, waartoe een blauw formulier moet worden ingevuld, dat weder verkrijgbaar is bij de Kamers van Koophandel en Fabrieken (de importeur is hiertoe niet aan een bepaalde Kamer gebonden), en dat rechtstreeks, in duplo, aan de A.N.I.C. moet worden opgezonden. Eén en ander moet plaats vinden ten hoogste veertien en ten minste vier dagen vóór den dag, waarop de vrijmaking of de opslag in entrepot zal plaats vinden. Wil de importeur de in entrepot opgeslagen A.N.I.C.-goederen vrijmaken, dan moet tenslotte een geelachtig, eveneens bij de Kamers van Koophandel en Fabrieken verkrijgbaar, formulier worden ingevuld en in duplo aan de A.N.I.C. opgezonden. Ook voor verandering van entrepot is een vergunning vereischt.

Invoer, anders dan over zee.

Bij invoer anders dan over zee is het geheel aan formaliteiten aanzienlijk geringer. Van adresseering aan de A.N.I.C. is geen sprake. De importeur ontvangt rechtstreeks van een Kamer van Koophandel en Fabrieken een vergunning tot invoer, na indiening en onderteekening (in dit geval eventueel ook door een gemachtigde) van een desbetreffend formulier, waarbij alle artikelen kunnen worden samengevoegd, welke vallen onder één en hetzelfde nummer van de handelsstatistiek. In dit geval behoeft dus niet steeds voor elk artikel een afzonderlijk formulier te worden ingevuld, zooals bij invoer over zee. Zulk een vergunning strekt voor veertien dagen. Hetzelfde geldt, wanneer goederen van deze categorie in entrepot worden opgeslagen. Worden zij later uitgeslagen voor binnenlandsch gebruik, dan is evenwel een vergunning van de A.N.I.C. zelf vereischt.

Bij invoer van goederen, onverschillig hoe zij worden aangevoerd, is een consentgeld verschuldigd van 1/10 pCt. (met een minimum van f 0.25), te betalen aan het lichaam, dat de invoervergunning verleent. De Kamers van Koophandel en Fabrieken treden dus voor haar deel als kassiers van de A.N.I.C. op. Desgewenscht kan bij haar een depot worden gestort.

Bij opslag in entrepot is geen consentgeld verschuldigd, wel bij uitslag voor binnenlandsch gebruik. Daarmede houdt de Regeering dus vast aan de goede Nederlandsche traditie, dat de doorvoer over ons land *niet* door heffingen wordt bezwaard, een streven, waarvan zij in den jongsten tijd ook reeds blijk heeft gegeven ten aanzien van de soortgelijke heffingen van het Crisis Uitvoer Bureau.

Uitvoerverboden en uitvoervergunningen.

De keerzijde van de penning is gelegen in de nieuwe regeling van den uitvoer, welke in de eerste plaats tot uiting is gekomen door een aanzienlijke uitbreiding van het aantal uitvoerverboden, welke tot stand is gekomen, doordat met intrekking van alle reeds geldende verboden van dien aard bij Koninklijk

besluit van 3 April 1940, No. 6, een nieuwe lijst is vastgesteld, waarin de getroffen goederen zijn ingedeeld in 49 rubrieken.

Blijkens van Regeeringswege verstrekte inlichtingen zal van een aantal dezen verboden in het geheel geen dispensatie worden verleend voor uitvoer naar de oorlogvoerende mogendheden en naar bepaalde Europeesche neutrale landen. Voor een groote reeks andere goederen zullen wél uitvoervergunningen worden verstrekt tot een voor alle oorlogvoerenden gelijkelijk geldende limite, welke is vastgesteld in verband met den normalen handel met de betrokken mogendheden.

Voor het verkrijgen van deze uitvoervergunningen (uiteraard ook bij uitslag uit entrepot naar het buitenland) moeten de exporteurs zich als van ouds wenden tot het Crisis Uitvoer Bureau, of, voor bepaalde onder het Crisis Landbouw Uitvoermonopoliebesluit vallende artikelen, tot de betrokken monopoliehoudsters (de „Centrales”), welke daarvoor als gemachtigden van het Crisis Uitvoer Bureau optreden.

De aldus vastgestelde regeling is relatief gunstig voor den uitvoer van de Nederlandsche landbouw-, veeteelt- en tuinbouwproducten, waarvoor de gelegenheid tot een niet-onbelangrijken uitvoer naar de oorlogvoerende landen is behouden. Voor de exporteurs in het algemeen is het mede een voordeel, dat met het afsluiten van de overeenkomst met Groot-Brittannië een tijdvak van groote onzekerheid en voortdurende veranderingen is afgesloten. Vele handelshuizen werden daardoor in hun zaken ernstig geschaad en het is wel zeer te hopen, dat zij thans, met wat meer vasten grond onder de voeten, minder stagnatie zullen onder vinden. Daartoe zal het ongetwijfeld bevorderlijk zijn, dat intusschen ook met Frankrijk een regeling kon worden getroffen.

Zeer in het bijzonder is de nieuwe toestand van belang voor de Nederlandsche zeevaart. Dank zij de getroffen regeling hoopt men het oponthoud in de contrôle-bases tot een minimum beperkt te zullen zien. De omloopsnelheid van de schepen zal daardoor toenemen, terwijl de handhaving van vastgestelde vaarplannen aanzienlijk zal worden vergemakkelijkt. Uiteraard zal de verdragspartner zich niet slechts voor A.N.I.C.-artikelen, doch ook voor vrije goederen naar dit richtsnoer hebben te gedragen.

De Nederlandsche Staat heeft door het treffen van deze regeling den aanvoer van overzee mede onttrokken aan het eigenmachtige ingrijpen van vertegenwoordigers van de mede-verdragsluitende mogendheid. Navicerts en andere consulaire verklaringen zullen, zoodra de regeling geheel zal werken, ten aanzien van het door de met Groot-Brittannië gesloten overeenkomst bestreken terrein tot het verleden behoren. Oude verplichtingen jegens vertegenwoordigers van vreemde mogendheden en verschillende Nederlandsche instellingen kunnen, voor zoover zij niet passen in het kader van de nieuwe regeling, als vervallen worden beschouwd.

Een lange weg is afgelegd. En, voor zoover men in dezen tijd van iets zeker kan zijn, mag Nederland zich naar omstandigheden tevreden gevoelen. Dansen op eieren is en blijft een moeilijke kunst, welke onze Regeering en haar onderhandelaars te dezer zake op bewame wijze hebben beoefend. De tijd zal moeten leeren, of de uitkomsten inderdaad zoo weinig onbevredigend voor de Nederlandsche volkshuishouding zullen blijken te zijn als thans mag worden gehoopt. Onafhankelijk daarvan past bij den aanyang van de vervezenlijking der getroffen regeling een woord van hulde en dank aan hen, die ook bij de voorbereiding van dit arrangement voor onzen handel, scheepvaart en voorziening met het noodige op de bres hebben gestaan, zonder versagen en met koel begrip van de werkelijkheid, haar nooden en mogelijkheden.

Mr. W. F. LICHTENAUER.

AANTEKENINGEN.

Het Ontwerp van Wet tot heffing van een Oorlogswinstbelasting.

Teneinde onze lezers in staat te stellen zich aan de hand der in dit blad en elders te publiceerden artikelen gemakkelijker een oordeel te vormen over het bovengenoemde wetsontwerp leek het ons van belang hieronder de voornaamste artikelen daarvan af te drukken:

Voorwerp, verschuldigheid en bedrag van de belasting.

Artikel 1.

(1) Onder den naam van oorlogswinstbelasting wordt een belasting geheven naar den maatstaf van:

a. oorlogswinsten, behaald door binnen het Rijk wonende of gevestigde personen en lichamen;

b. oorlogswinsten door niet binnen het Rijk wonende of gevestigde personen en lichamen behaald in bedrijven en beroepen, die en voor zoover zij binnen het Rijk worden uitgeoefend, en door middel van onroerende goederen welke binnen het Rijk zijn gelegen,

een en nader voor zoover die oorlogswinsten overeenkomstige oorlogsverliezen te boven gaan.

(2) Waar een persoon woont of waar een lichaam is gevestigd, wordt naar de omstandigheden beoordeeld.

Artikel 2.

(1) De belasting wordt geheven per jaar. Zij wordt voor het eerst geheven over het jaar waartoe de eerste Januari 1939 behoort, en voor het laatst over een bij de wet nader te bepalen jaar.

(2) Zij is verschuldigd door den persoon die, of het lichaam dat, de winst heeft verworven.

(3) Onder jaar wordt verstaan:

a. voor natuurlijke personen het kalenderjaar.

b. voor lichamen het boekjaar of, bij gebreke van dien, het kalenderjaar.

(4) Onder boekjaar wordt verstaan de periode die in de statuten of reglementen van het lichaam als zoodanig wordt aangemerkt.

(5) Voor lichamen, welker boekjaar niet saamenvalt met het kalenderjaar wordt als jaar waartoe de eerste Januari 1939 behoort, beschouwd het tijdvak aanvangende met 1 Januari 1939 en eindigende met den datum waarop het op 1 Januari 1939 loopende boekjaar eindigt.

Artikel 5.

(1) Voor de toepassing van deze wet wordt onder winst verstaan de zuivere opbrengst van onderneming en arbeid en van onroerende goederen.

(2) De opbrengst van onderneming en arbeid omvat de voordeelen, omschreven bij artikel 7 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914, met uitzondering van de voordeelen uit speculatie in fondsen anders dan in de uitoefening van een bedrijf.

(3) De opbrengst van onroerende goederen omvat de voordeelen, omschreven bij artikel 5 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914.

(4) Hetgeen genoten wordt bij wijze van schadeloosstelling wegens het stilstaan of het overgedragen zijn van een bedrijf of vrij beroep, dan wel als wachtgeld, ziekingeld, verlof- of nonactiviteitsstraktement, en, in het algemeen, genoten wordt ter vervanging van de opbrengst of een deel van de opbrengst van een bron van inkomen als bedoeld is bij dit artikel, wordt als opbrengst van zoodanige bron aangemerkt.

(5) Onder verlies wordt verstaan negatieve winst.

Artikel 6.

(1) Winst en verlies worden berekend volgens de beginselen van de artikelen 5, 7, 10 en 11 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914, met dien verstande, dat aftrek ter zake van gedane of te verrichten winstuitkeeringen slechts is toegelaten voor zooveel het betreft uitkeeringen aan het personeel.

(2) Winstuitkeeringen, genoten in andere hoedanigheid dan als lid van het personeel, blijven ten aanzien van de genietters buiten aanmerking.

(3) . . . . .

(4) . . . . .

Artikel 8.

(1) Ter berekening van de oorlogswinst of het oorlogsverlies wordt met het volgens de vorige artikelen berekende bedrag in vergelijking gesteld de winst die, of het verlies dat, door denzelfden persoon of hetzelfde lichaam over hetzelfde jaar zou zijn behaald of geleden, zoo de omstandigheden omschreven bij het derde lid van dit artikel, niet hadden bestaan.

(2) De beide in het eerste lid bedoelde bedragen wijzen; in onderling verband, het bedrag van de zuivere oorlogswinst of van het zuivere oorlogsverlies aan, met dien verstande, dat de zuivere oorlogswinst in geen geval hooger wordt gesteld dan de werkelijk behaalde winst.

(3) De omstandigheden, bedoeld bij het eerste lid, zijn:

- a. de op 1 September 1939 bestaande of een nadien ingetreden oorlogstoestand;
- b. het getroffen zijn van militaire en andere maatregelen met het oog op de mogelijkheid van een toestand als bedoeld is onder a.

Artikel 9.

Ter bepaling van het in vergelijking te stellen bedrag wordt uitsluitend gelet op:

- a. de bronnen van inkomen, welke in aanmerking genomen zijn bij de berekening van de winst of het verlies over het jaar;
- b. andere onder artikel 5 vallende bronnen, welke als gevolg van omstandigheden, omschreven bij artikel 8, derde lid, voor den persoon of voor het lichaam zijn verloren gegaan, voor zoover deze bronnen niet als gevolg van zoodanige omstandigheden waren ontstaan of door hem verkregen.

Artikel 10.

(1) Bij het berekenen van het in vergelijking te brengen bedrag wordt de zuivere opbrengst van de bij artikel 9, letter a, bedoelde bronnen in rekening gebracht naar de volgende regelen.

(2) Voor bronnen welke door de in artikel 8, derde lid, omschreven omstandigheden zijn ontstaan, wordt de zuivere opbrengst gesteld op 5 ten honderd 's jaars van het in de bron belegde eigen kapitaal.

(3) Voor bronnen, niet vallende onder het tweede lid, welke reeds bestonden bij den aanvang van het kalender- of boekjaar waartoe de eerste Januari 1936 behoorde, wordt — tenzij een hogere of een lagere zuivere opbrengst aannemelijk wordt gemaakt — in aanmerking genomen de gemiddelde jaaropbrengst over de kalender- of boekjaren waartoe de eerste Januari 1936, 1937 en 1938 behoorden.

(4) Voor bronnen, niet vallende onder het tweede, noch onder het derde lid, wordt — tenzij een hogere of een lagere zuivere opbrengst aannemelijk wordt gemaakt — in aanmerking genomen 5 ten honderd 's jaars van het in de bron belegde eigen kapitaal.

(5) Leidt toepassing van het derde lid tot een lagere uitkomst dan die, waartoe toepassing van het vierde lid zou leiden, of kan het in het derde lid bedoelde gemiddelde niet worden vastgesteld, dan vindt het vierde lid mede toepassing ten aanzien van bronnen, welke overigens onder het derde lid zouden vallen.

Artikel 11.

(1) Het bij artikel 10 bedoelde, in eenige bron van inkomen belegde kapitaal wordt gesteld op het kapitaal, dat daarin was belegd bij den aanvang van het jaar of bij het ontstaan van de bron in den loop van het jaar, tenzij blijkt, dat het daarin gedurende het jaar belegde kapitaal hooger of lager was.

(2) Bij de berekening van het bedrag van dit kapitaal wordt de waarde van de bezittingen gesteld op den aanschaffingsprijs, verminderd met de volgens goed koopmansgebruik vereischte afschrijvingen voor zoover deze bij het naar goed koopmansgebruik berekenen van den kostprijs van producten of diensten in aanmerking genomen moeten worden, en vermeerderd met de ten behoeve van die bezittingen gedane kapitaalsuitgaven.

(3) Voor bezittingen, welke bij den aanvang van het jaar 1938 aan de bron van inkomen waren verbonden en welke waarde op dat tijdstip niet den invloed onderging van omstandigheden als bedoeld zijn bij artikel 8, derde lid, wordt, indien en voorzoover aannemelijk wordt gemaakt dat de aanschaffingsprijs hooger of lager is dan de vervangingswaarde op dat tijdstip, deze vervangingswaarde in de plaats gesteld van den aanschaffingsprijs. De over vroegere jaren gedane afschrijvingen worden alsdan dien overeenkomstig verhoogd of verlaagd; de vermeerdering wegens kapitaalsuitgaven, bedoeld in het eerste lid, blijft alsdan beperkt tot kapitaalsuitgaven, na 31 December 1937 gedaan.

(4) Op verlangen van dengene wiens kapitaal wordt berekend, kan het tijdstip, genoemd in het vorige lid, ten hoogste met één jaar worden verlaagd of met twee jaren worden vervroegd.

Artikel 12.

(1) Bij het berekenen van het in vergelijking te brengen bedrag wordt de zuivere opbrengst van de bij artikel 9,

letter b, bedoelde bronnen in rekening gebracht tot een voor elke bron naar omstandigheden te bepalen som.

(2) Deze som kan nimmer een verlies vertegenwoordigen.

Artikel 13.

Leidt de toepassing van de artikelen 10, 11 en 12 voor een natuurlijk persoon tot een vergelijkingsbedrag van minder dan f 3000, dan wordt als oorlogswinst alleen beschouwd het bedrag, waarmede de winst f 3000 te boven gaat.

Artikel 14.

(1) Is over eenig jaar een zuiver oorlogsverlies geleden, dan wordt dit in mindering gebracht:

- a. op de zuivere oorlogswinst over het vorige jaar, en, voor zoover dit niet kan geschieden,
- b. op de zuivere oorlogswinst over het vóórvorige jaar, en, voor zoover dit niet kan geschieden,
- c. op de oorlogswinst over het volgende jaar, en, voor zoover ook dit niet mogelijk is,
- d. op de oorlogswinst over het daarop volgende jaar.

Artikel 15.

(1) Ter berekening van de belasting wordt de zuivere oorlogswinst verminderd met f 1000.

(2) De belasting bedraagt voor natuurlijke personen 25 ten honderd, voor lichamen 40 ten honderd van het aldus verkregen bedrag.

(3) Zij wordt naar beneden afgerond op het naast-lagere veelvoud van tien gulden.

Artikel 17.

(1) Bij de berekening van de winst of van het verlies van een binnen het Rijk wonend of gevestigd persoon of lichaam blijft buiten aanmerking de opbrengst van de onder artikel 5 vallende genoemde bronnen van inkomen voor zoover die in Nederlandsch-Indië, Suriname of Curaçao aan een belasting naar inkomen, winst of oorlogswinst is onderworpen.

(2) Het eerste lid vindt overeenkomstige toepassing ten aanzien van de opbrengst van een bedrijf of beroep voor zoover dat in het buitenland met behulp van een vaste inrichting wordt uitgeoefend en ten aanzien van de opbrengst van een in het buitenland gelogen onroerend goed, een en ander voorzoover die opbrengst aldaar onderworpen is aan een belasting die ten behoeve van den vreemden Staat naar inkomen, winst of oorlogswinst wordt geheven.

Aangifte, aanslag en terugaaf.

Artikel 18.

(1) Ten behoeve van de aanslagregeling kunnen de personen en lichamen die vermoedelijk winst hebben behaald waarin oorlogswinst begrepen kan zijn, tot het doen van een aangifte worden uitgenoodigd door uitreiking van een daarvoor te bezigen biljet. Indien over eenig jaar een aanslag is opgelegd, wordt zoo mogelijk ook voor de beide volgende jaren een aangiftetiljet uitgereikt.

(2) De aangifte bestaat uit een opgaaft van:

- a. de winst of het verlies over het jaar;
- b. het met deze winst of dit verlies in vergelijking te brengen bedrag;
- c. de oorlogswinst of het oorlogsverlies over het jaar;
- d. de nog op den voet van artikel 14 te verrekenen oorlogsverliezen over vorige jaren;
- e. verdere bijzonderheden, die voor de uitvoering van deze wet noodig of van nut kunnen zijn.

(3) Onze Minister van Financiën stelt voor de aangiftetiljetten de noodige formulieren vast.

Artikel 25.

(1) De aangiftetiljetten moeten binnen 20 dagen na de uitreiking ten kantore van den inspecteur worden terugbezorgd.

(2) Desverlangd wordt een ontvangstbewijs afgegeven.

(3) De termijn voor de terugbezorging kan door den inspecteur worden verlengd.

(4) Voor tiljetten die in het ongereede zijn geraakt worden kosteloos nieuwe verstrekt.

Artikel 26.

(1) Hij die over eenig jaar voor een aanslag in aanmerking komt, doch binnen vijf maanden na het einde van dat jaar geen aangiftetiljet heeft ontvangen, is verplicht daarvan binnen een maand na het verstrijken van dien termijn schriftelijk mededeeling te doen aan den inspecteur binnen wiens dienstkring hij woont of gevestigd is, of, zoo hij niet in een gemeente des Rijks woont of gevestigd is, aan den Inspecteur te 's-Gravenhage.

(2) De in het eerste lid omschreven verplichting rust, indien het betreft:

- a. een minderjarige of onder curatele gestelde, mede op zijn wettelijken vertegenwoordiger;
- b. een lichaam, op de bestuurders of de vereffenaars, met dien verstande, dat met een mededeeling door slechts één hunner kan worden volstaan.

Artikel 27.

Bij gebreke van de volgens de bepalingen van dit hoofdstuk vereischte aangifte of mededeeling wordt de belasting verdubbeld.

Artikel 28.

(1) De aanslag wordt, zoo noodig bij gebreke van of met afwijking van de aangifte, vastgesteld door den inspecteur.

(2) De aanslag wordt vastgesteld zonder toepassing van den bij artikel 14, letters a en b, voorzienen aftrek wegens oorlogsverliezen over latere jaren. Dezen aftrek verleent de inspecteur bij beschikking tot teruggaaf. Het verzoek om teruggaaf wordt opgenomen in de aangifte over het jaar, waarin het oorlogsverlies is geleden.

(3) Indien de teruggaaf gelijk is aan het bedrag van den aanslag, wordt het bedrag van het oorlogsverlies niet in de beschikking vermeld.

(4) Afschrift van de beschikking tot teruggaaf wordt aan den aangeslagene gezonden bij aangeteekenden brief of uitgereikt tegen gedagteekend ontvangstbewijs.

(5) Wordt een gevraagde teruggaaf niet verleend, dan wordt ook dit aan den aangeslagene medegedeeld bij beschikking. Waar in dit artikel en de volgende artikelen van deze wet wordt gesproken van beschikking tot teruggaaf, wordt de beschikking tot het niet verlenen van teruggaaf daaronder begrepen.

Bezwaren tegen den aanslag of tegen de beschikking tot teruggaaf.

Artikel 31.

Bezwaren tegen den aanslag of tegen de beschikking tot teruggaaf kunnen door of vanwege den aangeslagene binnen twee maanden na de dagteekening van het aanslagbiljet, onderscheidelijk binnen twee maanden nadat de beschikking ter post is bezorgd of tegen ontvangstbewijs is uitgereikt, schriftelijk worden ingebracht bij den inspecteur.

Artikel 32.

(1) Op de bezwaarschriften wordt uitspraak gedaan door den inspecteur.

(2) Indien de reclamant het verlangen daartoe te kennen heeft gegeven, wordt hij door of vanwege den inspecteur nopens zijne bezwaren gehoord. Hij kan ook ambtshalve worden opgeroepen tot het verstrekken van inlichtingen of om de overwegingen te vernemen die bij het vaststellen van den aanslag of bij het nemen van de beschikking tot teruggaaf hebben gegolden. Alle oproepingen worden gedaan op een termijn van ten minste vijf dagen.

- (3) .....
- (4) .....

Navordering.

Artikel 35.

(1) Bijaldien eenig feit aanleiding geeft tot het vermoeden, dat ondanks tijdig gedane aangifte een aanslag ten onrechte is achtenwege gebleven, dat een aanslag ten onrechte is vernietigd, dat een te lage aanslag is opgelegd of een te hooge teruggaaf is verleend, kan de te weinig geheven belasting worden nagevorderd, zoolang niet vijf jaren zijn verstreken sedert het einde van het tijdvak waarover de oorlogswinst wordt berekend.

(2) Alvorens tot navordering over te gaan, stelt de inspecteur den natuurlijke persoon of zijn wettelijken vertegenwoordiger, zijn erfgenamen, zijn executeur-testamentair of den bewindvoerder over zijn nalatenschap, dan wel het bestuur of de vereffenaars van het lichaam, in de gelegenheid, opheldering te geven.

(3) De aanslag tot navordering wordt vastgesteld door den inspecteur; hij wordt opgelegd in de gemeente waar vermoedelijk een aanslag had moeten worden opgelegd, waar de oorspronkelijke aanslag is opgelegd, of waar de teruggaaf is verleend.

(4) De in den navorderingsaanslag te begrijpen belasting wordt verdubbeld, tenzij aannemelijk is, dat niet door opzet of grove onachtzaamheid van de zijde van den belastingschuldige te weinig belasting is geheven, in welk geval de in den navorderingsaanslag te begrijpen belasting wordt verhoogd met twintig ten honderd.

(5) Bezwaar tegen den opgelegden navorderingsaanslag kan door of vanwege den aangeslagene, binnen twee maan-

den na de dagteekening van het aanslagbiljet, worden ingebracht bij den raad van beroep tot wiens rechtsgebied de gemeente van aanslag behoort. Het bezwaar wordt ingebracht bij met redenen omkleed beroepschrift.

- (6) .....

Belating van de belasting. Aansprakelijkheid.

Artikel 39.

* Met afwijking van artikel 8 van de wet van 22 Mei 1845, Staatsblad no. 22, moet de helft van den aanslag worden betaald binnen één maand na de dagteekening van het aanslagbiljet en de andere helft binnen twee maanden na die dagteekening.

Artikel 41.

(1) Hoofdelijk aansprakelijk zijn:

1o. voor de belasting, verschuldigd door een vennootschap of vereniging die niet in het bezit is van rechts-persoonlijkheid: de bestuurders;

2o. voor de belasting, verschuldigd door een vennootschap, vereniging of maatschappij, die wordt ontbonden: de met de vereffening belaste personen, behoudens voor zoover zij aantoonen dat de niet-voldoening niet aan hen te wijten is.

- (2) .....
- (3) .....

De uitvoer van Sovjet-Rusland door de Dardanellen.

Over bovenstaand onderwerp bevat de „Commerce Reports” van 10 Maart jl. een beschouwing, welke een samenvatting is van een rapport, gepubliceerd door het bureau van den Amerikaanschen handels-attaché te Istanboel. Gezien de afwezigheid van officiële handelsstatistieken over 1939 en het feit, dat de buitenlandsche handel van Sovjet-Rusland in de huidige omstandigheden in het middelpunt der belangstelling staat, ontleenen wij er het voornaamste aan, aangevuld met gegevens uit de „Annuaire Statistique” van 1938/1939.

Uit onderstaand overzicht blijkt, dat de gewichtshoeveelheid van den Sovjet-Russischen uitvoer via de Dardanellen in de laatste 5 jaar zeer sterk gedaald is, met ongeveer 80 pCt. Alle groepen van producten ondervonden dezen teruggang, die grootendeels kan worden verklaard uit een toeneming van het binnenlandsche verbruik ten koste van den export en uit de vergroote voorraadvorming in verband met de oorlogsvoorbereiding. Het afwijkende beloop, dat de granen in 1938 toonden, hangt wellicht samen met den overvloedigen graanoogst in 1937, die 120.2 mill. ton bedroeg, tegen 82.7 mill. ton in 1936.

Uitvoer der Sovjet-Unie door de Dardanellen (in 1000 tons).

Producten	1935	1936	1937	1938	1939
Granen.....	1.523	319	772	1.732	265
Aardolieproducten ...	3.295	2.517	1.553	931	517
Minerale grondstoffen	2.583	2.254	1.951	694	643
Boschproducten.....	399	88	78	39	7
Diversen	1.180	1.322	609	445	282
Totaal.....	8.980	6.500	4.963	3.841	1.714

Een nadere analyse van de samenstelling der groepen producten leert, dat het leeuwendeel der uitgevoerde granen in deze jaren bestond uit tarwe; het aandeel van deze graansoort lag, uitgezonderd 1936, steeds boven de 50 pCt. Daarnaast speelde gerst een belangrijke rol. De uitvoer van rogge, haver en maïs was betrekkelijk onbelangrijk; die van maïs nam — in tegenstelling tot de overige granen — in den loop der jaren toe en bedroeg in 1939 ruim 56.000 ton.

In 1939 waren Engeland (tarwe en maïs), Griekenland (tarwe) en Italië (tarwe en gerst) de belangrijkste afnemers. Naar deze landen ging bijna 70 pCt. van den Russischen graanuitvoer via de Dardanellen.

De uitvoer der aardolieproducten bestond in deze jaren voor bijna de helft uit stookolie en voor onge-

veer een vierde uit benzine. Het is bekend, dat deze exporten in hoofdzaak naar Engeland, Frankrijk en Italië gaan, welke landen de voornaamste verbruikers zijn van de aardolieproducten der Sovjet-Unie, vooral van stookolie.

Onder de minerale grondstoffen bevindt er zich één, die zeer belangrijk is, nl. mangaanerts. De uitvoer van dit mineraal, dat voor een groot deel naar de Vereenigde Staten ging, bedroeg in 1939 bijna 460.000 ton (1935: 709.000 t.). De beteekenis van de uitgevoerde steenkool is in de onderhavige periode, zoowel relatief als absoluut sterk gedaald: in 1935 bestond bijna 70 pCt. van de groep der minerale grondstoffen uit deze delfstof, in 1939 nog slechts 25 pCt. In dit laatste jaar ging alle steenkool naar de Vereenigde Staten.

De uitvoer van timmerhout — opgenomen onder de post diversen — heeft practisch alle beteekenis verloren; hij is gedaald van 389.000 ton in 1935 tot 7.000 ton in 1939. Verder bevinden zich onder de diversen nog — naar belangrijkheid van de in 1939 uitgevoerde hoeveelheid — oliekoeken (55.000 t.), pik (52.000 t.), zout (41.000 t.) en cement (23.000 t.). De uitvoer van gietijzer, die in 1935 bijna 200.000 ton bedroeg, was in 1939 geheel verdwenen.

Het aandeel van den uitvoer via de Dardanellen in den totalen uitvoer van Sovjet-Rusland bedroeg in 1935, niet minder dan 52 pCt.; het daalde tot 38,2 pCt. in 1937. In deze jaren was het dus zeer belangrijk; voor latere jaren zijn geen gegevens bekend.

Gaan wij na, welk deel van den uitvoer van bepaalde producten door de Dardanellen geschiedde, dan blijkt het, dat dit van product tot product vrij sterk uiteenloopt. Zoo bedroeg het in 1937 voor mangaanerts, aardolieproducten en tarwe resp. 86, 80 en 73 pCt.; voor oliekoeken, steenkool en timmerhout bedroeg het daarentegen slechts resp. 36, 12 en 14 pCt.

MAANDCIJFERS.

HYPOTHEEKRENTEN IN NEDERLAND.

	Amsterdam	Arnhem	Den Haag Volle eigen- dom	Erf- pacht	Middel- burg	Rotter- dam	Zwolle
1933.....	4.67	4.98	4.93	5.01	4.98	4.70	4.89
1934.....	4.49	4.65	4.69	4.95	4.89	4.52	4.65
1935.....	4.54	4.54	4.58	4.80	4.50	4.40	4.44
1936.....	4.58	4.69	4.63	4.87 ⁵	4.50	4.47	4.51
1937.....	4.—	4.—	4.04	4.34	4.—	4.12	4.03
1938.....	3.74	3.77	3.72	3.91	3.81	3.79	3.59
1939.....	3.76	3.80	3.82	4.08	3.83	3.93	3.63
Jan. 1939 ..	3.50	3½	3.75	4.—	4-3½ ²	3.35	3½
Febr. " ..	3.50	3½-4	3.75	—	4-3½ ¹	3.57	3½-4
Mrt. " ..	3.50	3½	3.75	4.—	4-3½ ¹	4.—	3½
April " ..	3.50	3½	3.75	—	4-3½ ¹	3.70	3½
Mei " ..	3.50	3½	3.75	4.—	4-3½ ²	3.74	3½-4
Juni " ..	3.50	3½-4	3.75	4.25	4-3½ ¹	4.—	3½
Juli " ..	3.50	3½-4	3.75	4.—	4-3½ ¹	3.82	3½-4
Aug. " ..	4.—	4	3.50	—	4-3½ ¹	—	3½
Sept. " ..	4.25	3½	4.—	—	4-3½ ²	—	4
Oct. " ..	4.06	—	4.—	4.25	4	4.35	3½-4
Nov. " ..	3.75	4-½	—	—	4	4.32	4
Dec.....	4.50	4-½	4.25	—	4-4½ ⁴	4.42	4
Jan. 1940 ..	4.50	4½-4	4.50	4.75	4-4½ ⁴	4.50	4-½
Feb. " ..	4.50	—	4.50	—	4½	—	4-½
Mrt. " ..	4.12 ⁵	—	4.37½	—	4½	4.23	4-½
April " ..	4.25	—	4.50	—	4½	4.31	4,17

1) Op gebouwen 4 ½%; op landerijen 3 ½%. 2) Op gebouwen deels 4 ½%, deels 3 ½%. 3) Op gebouwen 4 ½%; op landerijen deels 3 ½%, deels 4 ½%. 4) Op landerijen 4 ½%; op andere objecten 4 ½%.

Nadruk verboden.

ONTVANGEN STATISTIEKEN.

Justitieele Statistiek en Faillissementsstatistiek over het jaar 1938. Uitgave van het Centraal Bureau voor de Statistiek. ('s-Gravenhage 1939; Rijksuitgeverij. Prijs f 1.—).

Onderzoek naar de kosten van het levensonderhoud van arbeiders- en ambtenaarsgezinnen te 's-Gravenhage in het jaar April 1937 t/m Maart 1938. Publicatie van het Statistisch Bureau der Gemeente 's-Gravenhage. ('s-Gravenhage 1940. Prijs f 0.50).

Distributiekosten-statistiek van de Grossierderij in koloniale waren en aanverwante artikelen 1938. Uitgave van het Centraal Bureau voor de Statistiek. ('s-Gravenhage 1940; Rijksuitgeverij. Prijs f 0.50).

STATISTIEKEN.

Laatstbekende noteringen te Amsterdam en Rotterdam op 1 Mei 1939 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank- disconto
Europa.				
Londen *)	£	—	6.58	2
Berlijn *)	100 Mark	59.26 ^a	75.60	4
Parijs *)	100 Franc	—	3.73	2
Brussel *)	100 Belga	24.90 ^b	31.69	2
Luxemburg	100 Franc	6.22 ^b	7.92	
Zürich *)	100 "	—	42.23½	1½
Praag	100 Kronen	—	6.45	
Boedapest	100 Pengö	43.51	33.25	4
Boekarest	100 Lei	1.48 ^b	0.90½	3½
Sofia	100 Leva	1.79 ⁷	2.25	6
Belgrado	100 Dinar	—	4.30	5
Istanbul	Turksch £	—	—	
Athene	100 Drachme	—	1.23	6
Milaan	100 Lira	—	9.51½	4½
Madrid *)	100 Peseta	48.—	0.17½	5
Lissabon	Escudo	—	0.06½	4
Kopenhagen *)	100 Kronen	—	—	5½
Oslo *)	100 "	—	—	4½
Stockholm *)	100 "	—	44.90	3
Reickjavick	100 IJsl. Kr.	—	—	
Kovno (Litauen) ..	100 Lita	24.88	31½	5
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	35.25	
Tallinn (Estland) ..	100 Estl. Kr.	—	44.90	
Helsingki	100 Finnmrk.	—	3.55	4
Moskou	Tjerwonets (100 Roebel)	—	—	
Danzig	100 Gulden	27.90 ^o	—	
Amerika.				
New-York *)	\$	1.46 ^o	1.88½	1
Montreal	Canad. \$	—	1.59½	
Mexico	Mex. Dollar	—	0.33	
Buenos Aires.....	Peso (papier)	—	0.43½	
La Paz (Bolivia) ³	Boliviano	—	—	
Rio de Janeiro....	Milreis (pap.)	—	0.10	
Valparaiso	Peso (papier)	0.15	0.07	
Bogota (Columbia) ³	Peso	—	1.15	
Quito (Ecuador) ..	Sucre	—	0.12½	
Lima (Peru)	Sol	—	0.33	
Montevideo (Urug.)	Peso	—	0.74½	
Caracas (Venezuela)	Bolivar	—	0.59	
Paramaribo	Gulden	—	1.00½	
San José (C. Rica)	Colon	—	—	
Guatemala	Quetzal	—	—	
Willemstad (Curag.)	Gulden	—	1.00½	
Managua (Nicar.) ³	Cordoba	—	—	
San Salvador ³	Colon	—	0.74	
Azië.				
Calcutta	Rupee	—	0.56	3½
Batavia	Gulden I.G.	—	1.00½	3
Kobe	Yen	—	0.44½	3.285
Hongkong	Dollar	—	0.46½	
Shanghai	Dollar	—	0.14	
Singapore	Straits Doll.	1.41	0.87	
Manilla	Phil. Peso	—	0.93	
Teheran ⁴ (Perzië)..	Pahlavi	—	10.90	
Bangkok	Baht	—	0.62½	
Afrika.				
Kaapstad	£	—	6.56	
Alexandrië.....	Egypt. £	—	6.75	
Australië.				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	—	5.26½	
Nieuw Zeeland	£	—	5.30	

1) Off. 0.36 vrije markt 0.09. 2) Milreis Goud. 3) Goudpeso. 4) Munteenheid = Rail (= een Kran.) *) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg.

BANKDISCOUNTS.

Ned. (Disc. Wissels. 3 28 Aug '39	Lissabon . . . . . 4 11 Aug '37
Bk. { Bel. Binn. Eff. 3 28 Aug '39	Londen . . . . . 2 26 Oct '39
{ Vrsch. in R.C. 3 28 Aug '39	Madrid . . . . . 5 15 Juli '35
Athene . . . . . 6 4 Jan '37	N.-York F.R.B. 1 26 Aug '37
Batavia . . . . . 3 14 Jan '37	Oslo . . . . . 4 21 Sept '39
Belgrado . . . . . 5 1 Febr '35	Parijs . . . . . 2 3 Jan '39
Berlijn . . . . . 3 9 Apr '40	Praag . . . . . 3 1 Jan '36
Boekarest . . . . . 3 5 Mei '38	Pretoria . . . . . 3 15 Mei '38
Brussel . . . . . 2 1 25 Jan '40	Rome . . . . . 4 18 Mei '36
Boedapest . . . . . 4 28 Aug '35	Stockholm . . . . . 3 14 Dec '39
Calcutta . . . . . 3 23 Nov '35	Tokio . . . . . 3.46 11 Mrt '38
Dantzig . . . . . 4 2 Jan '37	Warschau . . . . . 4 18 Dec '37
Helsingfors . . . . . 4 3 Dec '34	Zwits. Nat. Bk. 1 25 Nov '36
Kopenhagen . . . . . 5 9 Oct '39	

1) 1/2% bankwissels. 2) verk. Belgische prod. in het buitenland.

OPEN MARKT.

	1940.				1939	1938	1939
	4 Mei	29 Apr. / 4 Mei	22/27 April	15/20 April	1/6 Mei	2/7 Mei	14/19 Aug.
Amsterdam							
Partic. disc.	2 1/8-1/4	2-1/8	2-3/8	1 3/4-2 1/4	1-1/4	1/4	1/2
Prolong.	3	3	3-3/4	2 1/4-3 1/4	1	1/2	3/4
Londen							
Daggeld . . .	3/4-1 1/4	3/4-1 1/4	3/4-1 1/4	3/4-1 1/4	1/2-1	1/2-1	1/2-3/4
Partic. disc.	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	1-3/16	1/2	1 1/2-3/16
Berlijn							
Daggeld . . .	2 1/8-5/8	1 7/8-2 5/8	1 5/8-2 1/8	1 5/8-2 1/8	2 1/8-7/8	2 1/4-3 1/4	2 1/4-5/8
Maandgeld . .	2-1/4	2-1/4	2-1/4	2-1/4	2 1/8-3	2 1/8-3	2 1/8-5/8
Part. disc.	2 1/8	2 1/8	2 1/8	2 1/8	2 1/4-7/8	2 1/8	2 1/8
Warenw. . . .	3-1/2	3-1/2	3-1/2	3-1/2	4-1/2	4-1/4	4-1/2
New York							
Daggeld 1)	1	1	1	1	1	1	1
Partic. disc.	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2

1) Koers van 3 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag. 2) 30 April 3) 26/30 April 4) 19/25 April 5) 12/18 April 6) 2/6 Mei.

WISSELKOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
30 April 1940	1.88%	6.63 1/2	75.60	3.76	31.73 1/2	100%
1 Mei 1940	1.88%	6.58	75.60	3.73	31.69	100%
2 " 1940	—	—	—	—	—	—
3 " 1940	1.88 1/16	6.56	75.60	3.72	31.64	100%
4 " 1940	1.88 1/16	6.57 1/2	75.60	3.73	31.57 1/2	100%
6 " 1940	1.88%	6.52	75.60	3.70	31.55	100%
Laagste d.w.1)	1.88 1/16	6.50	75.40	3.68 1/2	31.52 1/2	100%
Hoogste d.w.1)	1.88%	6.66	75.70	3.77 1/2	31.80	101
Muntpariteit	1.469	12.1071	59.263	9.747	24.906	100

Data	Zwitserland *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
30 April 1940	42.23	—	—	—	—
1 Mei 1940	42.23 1/2	—	—	—	—
2 " 1940	—	—	—	—	—
3 " 1940	42.24	—	—	—	—
4 " 1940	42.24	—	—	—	—
6 " 1940	42.24	—	—	—	—
Laagste d.w.1)	42.20	—	—	—	—
Hoogste d.w.1)	42.27 1/2	6.47 1/2	1. —	9.55	18. —
Muntpariteit	48.003	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos Aires 1)	Montreal 1)
30 April 1940	44.60	—	—	3.55	43 1/2	160 1/2
1 Mei 1940	44.90	—	—	3.60	43 1/2	160
2 " 1940	—	—	—	3.50	—	—
3 " 1940	44.90	—	—	—	43%	160
4 " 1940	44.95	—	—	3.52 1/2	42 1/2	159 1/2
6 " 1940	44.92 1/2	—	—	—	—	—
Laagste d.w.1)	44.50	—	—	3.35	42 1/2	158
Hoogste d.w.1)	45.10	—	—	3.70	43%	161
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95%	2.1878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't lste. of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
30 April 1940	3,51 1/2	1,99 1/2	40,20	53,09 1/2
1 Mei 1940	3,49 1/2	1,98 3/4	40,20	53,09
2 " 1940	3,48 3/4	1,97 3/4	40,20	53,09
3 " 1940	3,47 3/4	1,97 1/2	40,20	53,08 1/2
4 " 1940	3,47 1/2	1,96 3/4	40,20	53,09
6 " 1940	3,41 1/2	1,93 1/2	40,20	53,09
8 Mei 1939	4,68 1/2	2,64 1/2	40,13 1/2	53,53
Muntpariteit . .	4,86	3,90%	23,81 1/2	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	20 April 1940	27 April 1940	29 April 1940	4 Mei '40	4 Mei 1940
		Laagste	Laagste	Laagste	Laagste	Laagste
Alexandrië . . .	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/2	97 1/2	97 1/2
Athene	Dr. p. £	535	535	535	535	535
Bangkok	Sh. p. tical	22.18	22.18	22.18	22.18	22.18
Budapest	Pen. p. £	19 1/2	19	19	19 1/2	19
Buenos Aires 1)	p. peso p. £	17.17 1/2	17.17 1/2	17.05	17.30	17.17 1/2
Calcutta	Sh. p. rup.	—	—	—	—	—
Hongkong	Sh. p. \$	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 3/4	1/3	1/2 1/2
Istanbul	Piast. p. £	5.10	5.10	5.10	5.10	5.10
Kobe	Sh. p. yen	1/4 1/16	1/4 1/16	1/3 1/4	1/4 1/8	1/4 1/8
Lissabon	Escu. p. £	103	103	102 1/2	104	103
Montevideo . . .	d. per £	26 1/2	26 1/2	25 1/2	28	27
Montreal	\$ per £	4.45	4.45	4.43	4.47	4.45
Rio d. Janeiro . .	d. per Mil.	317 3/32	317 3/32	3 1/2	3 19/32	3 19/32
Shanghai	d. p. \$	4 1/16	4 1/16	2 1/2	4 1/8	3 1/2
Singapore	Sh. p. \$	2 1/4 1/16	2 1/4 1/16	2 1/4 1/16	2 1/4 1/16	2 1/4 1/16
Valparaiso 2)	\$ per £	100	100	100	100	100
Warschau	Zl. p. £	—	—	—	—	—

1) Offic. not. 15 laten, gem. not., welke imp. hebben te betalen 15 Nov. 1938 17.13. 2) 90 dg. Vanaf 13 Dec. 1937 laatste „export” notering.

ZILVERPRIJS

	Londen 1)	N. York 2)
30 April 1940 . . .	21 1/16	34 3/4
1 Mei 1940	21 1/16	34 3/4
2 " 1940	21 1/16	34 3/4
3 " 1940	21 1/16	34 3/4
4 " 1940	—	—
6 " 1940	21 1/16	34 3/4
8 Mei 1939	20 2/16	42 3/4
23 Aug. 1939 . . .	20 2/16	37 1/2

GOUDPRIJS

	A'dam 3)	Londen 4)
30 April 1940 . . .	2085	168/-
1 Mei 1940	2085	168/-
2 " 1940	2085	168/-
3 " 1940	2085	168/-
4 " 1940	2085	168/-
6 " 1940	2085	168/-
8 Mei 1939	2110	148/6
23 Aug. 1939 . . .	2110	148/6 1/2

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) In gulden per Kg. 1000/1000. 4) In sh. p. oz. fine.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen	23 April 1940	30 April 1940
Saldo van 's Rijks Schatkist bij de Nederlandsche Bank	f 50.417.474,82	f 22.072.545,92
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ultimo Febr./Mrt. 1940 a/d. gemeent. verstr. op a-haar uit te keeren hoofds. der pers. bel. aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsb. alsmede op. op de belastingen en op de vermogensbelasting (Voorschotten aan Ned.-Indië)	44.432,51	2.037.427,89
Idem aan Suriname 1)	63.444.982,07	64.887.111,85
Kasvord. weg. creditverstr. afh. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand	12.778.187,91	12.879.172,91
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen (Vord. op het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	83.265.327,—	82.659.244,81
Vord. op andere Staatsbedr. en instell. 2)	81.332.993,19	54.211.221,50
	28.093.425,02	31.894.121,56

Verplichtingen

Voorschot door de Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt	—	—
Voorschot door de Ned. Bank in rekening-courant verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop	f 79.164.000,—	f 79.164.000,—
Schatkistpromessen in omloop	320.400.000,— 2)	314.400.000,— 3)
Daggeldleeningen	—	—
Zilverbons in omloop	1.063.646,—	1.063.437,50
Schuld op ultimo Febr./Mrt. 1940 a/d. gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel. aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsb. alsmede op. op die bel. en op de vermogensbelasting	2.897.531,65	2.897.531,65
Schuld aan Curaçao 1)	777.855,29	777.860,03
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	16.953.790,85	16.960.268,37
Id. a. h. Staatsbedr. der P. T. en T. 3)	178.127.496,06	158.593.869,71
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	24.000.000,—	25.000.000,—
Id. aan diverse instellingen 1)	150.247.214,47	150.263.312,83
1) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist. 2) Rechtstreeks bij de Nederlandsche Bank geplaatst Nihil. 3) Idem Nihil.		

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	27 April 1940	4 Mei 1940
Vorderingen 1)		
Saldo Javase Bank	—	—
Saldo b. d. Postcheque- en Girodienst	f 157.000,—	f 478.000,—
Saldo Indisch Muntfonds	3.648.000,—	3.107.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell. Voorschot van de Javase Bank	64.619.000	69.134.000
Schatkistpromessen in omloop	2.286.000	3.050.000
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds	40.000.000	40.000.000
Schuld a. d. Indische Pensioenfondsen	—	—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank	9.353.000	9.353.000
Belegde kasmiddelen Zelfbesturen	630.000	554.000
1) Betaalmiddelen in de Landskassen f 40.023.000.	1.030.000	1.030.000

SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden 2)						
Data	Metaal	Circulatie	Dadelijk opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)	
			Gouvern.	Ander.		
9 Mrt. '40	896	1.278	180	697	510	1.278
2 " " 40	896	1.400	130	738	514	1.325
24 Feb. '40	933	1.190	329	733	517	1.285
17 " " 40	898	1.198	357	713	516	1.450
19 Aug. '39	886	1.176	757	586	552	1.373

1) Sluip. der activa.

	GERST 59/60 kg Marokko ¹⁾ loco Rotterdam per 2000 kg.		MAIS per 2000 kg.				ROGGE Bahia Blanca ¹⁾ loco Rotterdam per 100 kg.		TARWE Rotterdam per 100 kg.			BURMA RIJST Loonzein per cwt. f.o.b. Rangoon/Bassein Herl.Ned.Ct. Not.		BOTER per kg.		KAAS Edammer Alkmaar Fabr.kaas gang exp. per 50 kg. ¹⁾		EIJEREN (grote) Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.				
	f	%	Termijn- noteer. op 1 of 2 mnd.		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
			La Plata ¹⁾	La Plata ¹⁾																	80 kg Roe- meensche ¹⁾ Locoprijs	Leeuwar- der Comm. Noteering
1927	237,-	110,2	171,50	89,3	176,-	87,1	12,47 ⁵	102,5	13,82 ⁵	110,1	14,75	109,3	6,83	104,5	11/3 ^{1/2}	2,03	98,4	—	43,30	95,0	7,96	99,3
1928	228,50	106,2	208,50	108,6	226,-	111,9	13,15	108,1	12,57 ⁵	100,1	13,47 ⁵	99,9	6,43	98,4	10/3 ^{1/2}	2,11	102,3	—	48,05	105,4	7,99	99,6
1929	179,75	83,6	196,-	102,1	204,-	101,0	10,87 ⁵	89,4	11,27 ⁵	89,8	12,25	90,8	6,34	97,0	10/6	2,05	99,4	—	45,40	99,6	8,11	101,1
1930	111,75	52,0	118,50	61,7	136,75	67,7	6,22 ⁵	51,2	8,27 ⁵	65,9	9,67 ⁵	71,7	5,09	77,9	8/5	1,66	80,5	—	38,45	84,4	6,72	83,8
1931	107,25	49,9	78,25	40,8	84,50	41,8	4,55	37,4	4,65	37,0	5,55	41,1	3,09	47,3	5/6	1,34	64,9	—	31,30	68,7	5,35	66,7
1932	100,75	46,8	72,-	37,5	77,25	38,2	4,62 ⁵	38,0	4,70	37,4	5,22 ⁵	38,2	2,59	39,6	5/11 ^{1/2}	0,94	45,6	—	22,70	49,8	4,14	51,6
1933	70,-	32,5	60,75	31,6	68,50	33,9	3,55	29,3	3,75	29,9	5,02 ⁵	37,2	1,84	28,2	4/5 ^{1/2}	0,61	29,6	0,96	20,20	44,3	3,71	46,3
1934	75,75	35,2	64,75	33,7	70,75	35,0	3,32 ⁵	27,3	3,25	25,9	3,67 ⁵	27,3	1,74	26,6	4/7 ^{3/4}	0,45	21,8	1,-	18,70	41,0	3,45	43,0
1935	68,-	31,6	56,-	29,2	61,25	30,3	3,07 ⁵	25,3	3,87 ⁵	30,9	4,12 ⁵	30,6	2,07	31,7	5/8 ^{1/2}	0,49	23,7	0,99	14,85	32,6	3,20	39,9
1936	86,-	40,0	74,50	38,8	74,-	36,6	4,27 ⁵	35,1	5,75	45,8	6,27 ⁵	46,5	2,19	33,5	5/7 ^{1/2}	0,58	28,1	0,88 ⁵	17,55	38,5	3,50	43,6
1937	137,75	64,0	105,75	55,1	111,-	56,0	8,95	73,6	8,02 ⁵	63,9	8,92 ⁵	66,2	2,70	41,3	6/-	0,78	37,9	0,67	19,75	43,3	3,96	49,4
1938	103,00	47,9	100,50	52,3	106,50	49,9	5,72 ⁵	47,1	5,40	43,0	6,20	46,0	2,48	38,0	5/7	0,80	38,8	0,58	21,27 ⁵	46,7	3,98	49,6
1939	88,75	41,3	89,-	46,4	97,50	45,7	4,15	34,1	3,55	28,3	3,72 ⁵	27,6	2,46	37,7	5/9 ^{1/4}	0,78	37,9	0,63	19,35	42,5	4,02	50,1
Juni 1939	90,75	42,2	90,50	47,1	97,25	45,6	3,90	32,1	3,47 ⁵	27,7	3,82 ⁵	28,4	2,62	40,1	5/11 ^{3/8}	0,75	36,4	0,60	17,10	37,5	3,45	43,0
Juli	87,-	40,5	83,25	43,4	91,25	42,8	3,87 ⁵	31,9	3,35	26,7	3,45	25,6	2,54	38,9	5/9 ^{1/2}	0,76	36,9	0,54	16,55	36,3	3,49	43,5
Aug.	85,75	39,9	82,75	43,1	87,50	41,0	4,45	36,6	3,27 ⁵	26,1	3,50	25,9	2,57	39,4	5/10 ^{3/4}	0,72	35,0	0,55	15,95	35,0	4,04	50,4
Sept.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,73	35,4	0,59	23,15	50,8	4,06	50,6
Oct.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,80	38,8	0,72 ⁵	25,95	56,9	4,88	60,8
Nov.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,80	38,8	0,80	20,62 ⁵	45,3	5,69	70,9
Dec.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,80	38,8	0,80	20,75	45,5	4,50	56,1
Jan. 1940	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,82	39,8	0,80	22,75	49,9	4,27	53,2
Febr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,82	39,8	0,80	23,82 ⁵	52,3	5,09	63,5
Maart	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,81	39,3	0,80	22,25	48,8	5,23	65,2
April	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,80	38,8	0,80	18,70	41,0	3,43a)	42,8
2-9 April '40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,81	39,3	0,80	18,75	41,1	3,40a)	42,4
9-16 "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,80	38,8	0,80	18,25	40,0	3,40a)	42,4
16-23 "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,80	38,8	0,80	19,50	42,8	3,55a)	44,3
23-30 "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,80	38,8	0,80	18,25	40,0	3,50a)	43,6
30 April-7 Mei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,80	38,8	0,75	18,-	39,5	3,53a)	44,0

* In verband met den internationalen toestand geen notering, waardoor ook het berekenen der indexcijfers achterwege moet blijven. a) kleine eieren.

	JUTE „First Marks“ c.i.f. Londen per Eng. ton		KATOEN						AUSTRALISCHE WOL in olie gekamd; loco Bradford per lb.						JAPAN, ZIJDE 13,14 Dernier wit Gr. D. te New York per lb.			RUBBER Stand. Ribbed Smoked Sheets loco Londen p. lb.			
	Herl.Ned.Ct.	Not.	Middling Upland loco New York per lb.		Super Fine C.P. Oomra Liverpool per lb.		pence	Crossbred Colonial Carded 50's Av.		Merino 64's Av.		pence	Herl.Ned.Ct.	Not.	Herl.Ned.Ct.	Not.	Herl.Ned.Ct.	Not.	Herl.Ned.Ct.	Not.	
			cts.	%	cts.	%		cts.	%	cts.	%										cts.
1927	442,38	103,4	36.10/-	43,8	93,1	17,60	36,7	102,1	7,27	133,8	96,8	26,50	244,9	104,8	48,50	13,55	105,8	5,44	93	140,2	18,50
1928	445,89	104,2	36.16/11	49,8	105,8	20,-	37,9	105,5	7,51	153,8	111,2	30,50	259,7	111,1	51,50	12,60	98,4	5,07	54	81,4	10,75
1929	395,49	92,4	32.14/3	47,6	101,1	19,10	33,2	92,4	6,59	127,2	92,0	25,25	196,5	84,1	39,-	12,28	95,9	4,93	52	78,4	10,25
1930	257,97	60,3	21.6/9	33,6	71,4	13,50	19,7	54,8	3,92	81,9	59,2	16,25	134,8	57,7	26,75	8,50	66,4	3,42	30	45,2	5,87
1931	192,15	44,9	17.17/7	21,1	44,8	8,50	20,1	55,9	4,28	60,9	44,0	13,-	109,0	46,6	23,25	5,97	46,6	2,40	15	22,6	3,12
1932	146,86	34,3	16.18/-	15,9	33,8	6,40	19,5	54,3	5,39	42,5	30,7	11,75	79,7	34,1	22,-	3,87	30,2	1,56	12	18,1	3,37
1933	128,63	30,1	15.12/2	17,4	37,0	8,70	16,8	46,8	4,91	48,9	35,4	14,25	96,9	41,5	28,25	3,21	25,1	1,61	11	16,6	3,25
1934	115,85	27,1	15.9/9	18,3	38,9	12,30	13,6	37,8	4,37	51,4	37,2	16,50	85,8	41,0	30,75	1,92	15,0	1,29	19	28,6	6,25
1935	134,52	31,4	18.11/8	17,6	37,4	11,90	17,7	49,3	5,87	42,2	30,5	14,-	95,4	36,2	28,-	2,41	18,8	1,63	18	27,1	6,-
1936	142,61	33,3	18.6/8	19,0	40,4	12,10	18,2	50,7	5,60	54,3	39,3	16,75	108,6	46,5	33,50	2,71	21,2	1,73	25	37,7	7,75
1937	183,46	42,9	20.8/4	20,8	44,2	11,44	20,0	55,7	5,34	89,0	64,4	23,75	132,7	56,8	35,50	3,30	25,8	1,86 ⁵	36	54,3	9,50
1938	165,24	38,6	18.15/3	15,7	33,3	8,64	15,1	42,0	4,08	61,9	44,8	16,75	96,1	41,1	26,-	2,99	23,3	1,64	27	40,7	7,25
1939	229,17	53,6	27.18/10	17,7	37,6	9,44	16,9	47,0	4,94	62,9	45,5	17,50	89,3	38,2	25,-	2,02	39,2	2,67 ⁵	31	46,7	9,-
Juni 1939	231,90	54,2	26.7/-	18,7	39,7	9,91	16,2	45,1	4,42	65,3	47,2	17,75	91,4	39,1	25,-	4,71	36,8	2,50	30	45,2	8,25
Juli	217,84	50,9	24.15/11	18,3	38,9	9,76	15,6	43,4	4,26	70,7	51,1	19,25	94,5	40,0	25,75	4,88	38,1	2,60	30	45,2	8,37
Aug.	182,05	42,5	21.19/9	17,2	36,5	9,23	15,5	43,1	4,30	70,0	50,6	19,50	92,0	39,4	25,50	4,72	36,8	2,53	31	46,7	8,62
Sept.	193,58	45,2	25.15/-	17,3	36,7	9,17	18,5	51,5	5,90	60,7	43,9	19,50	79,1	33,8	25,50	6,-	46,9	3,20	30	45,2	9,12
Oct.	207,15	48,4	27.10/-	17,4	36,9	9,25	17,5	48,7	5,55	—	—	—	—	—	—	5,74	44,8	3,05	32	48,2	10,25
Nov.	285,01	66,6	38.12/-	18,4	39,1	9,76	19,5	54,3	6,29	—	—	—	—	—	—	6,19	48,3	3,29	35	5	

	GE-SLACHTE RUNDEREN (versch) per 100 kg Rotterdam		GE-SLACHTE VARKENS (versch) per 100 kg Rotterdam		DEENSCH BACON middelgew. No. 1 Londen per cwt.			BEVROREN ARG. RUND-VLEESCH Londen per 8 lbs.			CACAO G.F. Accra per 50 kg c.i.f. Nederland ¹⁾		KOFFIE Loco R'dam/A'dam per 1/2 kg.		SUIKER Witte krist-suiker loco Rotterdam/A'msterdam per 100 kg.		THEE N.-Ind. thee-veiling A'dam Gem. Java-en Sumatrathee per 1/2 kg.		Indexcijfer voedsel- en genot-middelen			
	f	%	f	%	f	%	sh.	f	%	sh.	f	%	cts.	%	f	%	cts.	%				
	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.		Herl. Ned.Ct.	Not.	
1927	—	—	—	—	65,15	97,8	107/6	2,73	92,2	4/6	41,21	119,4	68/-	46,87 ⁵	95,5	54,10	91,4	19,12 ⁵	119,6	82,75	109,2	102,8
1928	93,-	98,2	77,50	90,4	66,80	100,3	110/5	3,03	102,4	5/-	34,64	100,4	57/3	49,62 ⁵	101,1	63,48	107,3	15,85	99,1	75,25	99,3	102,7
1929	96,40	101,8	93,12 ⁵	109,2	67,81	101,8	112/2	3,12	105,4	5/2	27,70	80,2	45/10	50,75	103,4	59,90	101,2	13,-	81,3	69,25	91,4	94,5
1930	108,-	114,0	72,90	85,5	57,19	85,9	94/7	2,97	100,3	4/11	21,04	61,0	34/11	32,-	65,2	38,10	64,4	9,60	60,0	60,75	80,2	72,1
1931	88,-	92,9	49,-	56,3	35,72	53,6	63/6	2,44	82,4	4/4	13,84	40,1	24/7	25	50,9	27,10	45,8	8,-	50,0	42,50	56,1	52,9
1932	61,-	64,4	37,50	44,0	25,46	38,2	58/7	1,70	57,4	3/11	11,77	34,1	27/1	24	48,9	30,04	50,8	6,32 ⁵	39,6	28,25	37,3	43,1
1933	52,-	54,9	49,50	58,0	30,74	46,2	74/7	1,54	52,0	3/9	9,30	26,9	22/7	21,10	43,0	22,83	38,6	5,32 ⁵	34,5	32,75	43,2	36,7
1934	61,50	64,9	46,65	54,7	32,94	49,5	88/1	1,42	48,0	3/9 1/2	8,15	23,6	21/10	16,80	34,2	18,40	31,1	4,07 ⁵	25,5	40	52,8	34,6
1935	48,12 ⁵	50,8	51,62 ⁵	60,5	32,-	48,1	88/5	1,19	40,2	3/3 1/2	8,15	23,6	22/6	14,10	28,7	15,21	25,7	3,85 ⁵	24,1	34,50	45,5	32,3
1936	53,42 ⁵	56,4	48,60	57,0	36,37	54,6	93/6	1,48	50,0	3/9 1/2	12,05	34,9	30/4	13,62 ⁵	27,8	16,87 ⁵	28,5	4,02 ⁵	25,2	40	52,8	39,3
1937	71,27 ⁵	75,3	61,85	72,5	42,27	63,5	94/1	1,90	64,2	4/3	17,35	50,3	38/8	16,62 ⁵	33,9	22,37 ⁵	37,8	6,22 ⁵	38,9	53,50	70,6	53,8
1938	66,55	71,3	63,62 ⁵	74,6	44,17	66,3	99/5	1,95	65,9	4/4 1/2	10,48	30,4	23/8	13,20	26,9	14,91	25,2	5,20	32,5	51,-	67,3	46,4
1939	67,35	70,1	62,37 ⁵	73,1	41,79	62,8	100/11	1,89	62,9	4/6 1/2	10,50	30,4	20/5	14,10	28,7	15,73	26,6	7,07 ⁵	44,2	52,50	69,3	—
Juni 1939	65,47 ⁵	69,1	54,70	64,1	40,23	60,4	91/3	1,84	62,2	4/2	8,86	25,7	20/1	12,75	26,0	14,50	24,5	8,07 ⁵	50,5	51,25	67,7	42,7
Juli	65,25	68,9	59,17 ⁵	69,4	43,05	64,6	98/-	1,96	66,2	4/5 1/2	8,65	25,1	19/8 1/2	12,50	25,5	14	23,7	8,10	50,7	50,-	66,0	42,9
Aug.	65,30	69,0	60,50	70,9	42,73	64,2	98/10	2,01	67,9	4/8	8,58	24,9	19/9 1/2	12,50	25,5	14	23,7	6,70	41,9	49,50	65,3	43,1
Sept.	71,85	75,9	68,12 ⁵	79,9	37,65	56,5	100/-	1,87	63,2	5/-	14,58	42,2	—	14,87 ⁵	30,3	16,25	27,5	—	—	52,50	69,3	42,7
Oct.	69,80	73,7	76,62 ⁵	89,8	41,21	61,9	109/-	1,89	63,9	5/-	12,72	36,8	—	16,50	33,6	18,-	30,4	—	—	54,25	71,6	42,4
Nov.	68,32 ⁵	72,1	75,25	88,2	42,77	64,2	115/-	1,92	64,9	5/2	12,42	36,0	—	17,37 ⁵	35,4	18,50	31,3	—	—	57,-	75,2	42,4
Dec.	70,-	73,9	73,15	85,7	42,51	63,8	115/-	1,85	62,5	5/-	14,92	43,2	—	17,50	35,7	18,50	31,3	—	—	63,25	83,5	—
Jan. 1940	73,57 ⁵	77,7	75,-	87,9	45,88	68,9	123/-	1,94	65,5	5/2 1/2	14,38	41,7	—	17,10	34,8	18,10	30,6	—	—	61,75	81,5	—
Febr.	71,65	75,7	72,87 ⁵	85,4	43,43	65,2	116/5	1,99	67,2	5/4	17,88	51,8	—	17,-	34,6	18,-	30,4	—	—	61,-	80,5	—
Maart	72,67 ⁵	76,7	70,30	82,4	40,50	60,8	113/6	1,90	64,2	5/4	19,17	55,5	—	17,37 ⁵	35,4	18,-	30,4	—	—	60,50	79,9	—
April	74,50	78,7	70,37 ⁵	82,5	37,78	56,7	113/6	1,78	60,1	5/4	17,85	51,7	—	17,50	35,7	18,-	30,4	—	—	59,75	78,9	—
2-9 April '40	74,70	78,9	70,50	82,6	36,25	57,4	113/6	1,80	60,8	5/4	17,50	50,7	—	17,50	35,7	18,-	30,4	—	—	59,75	78,9	—
9-16 "	74,70	78,9	70,-	82,1	37,51	56,3	113/6	1,76	59,5	5/4	18,50	53,6	—	17,50	35,7	18,-	30,4	—	—	59,75	78,9	—
16-23 "	75,30	79,5	71,-	83,2	37,63	56,5	113/6	1,77	59,8	5/4	18,-	52,1	—	17,50	35,7	18,-	30,4	—	—	59,75	78,9	—
23-30 "	73,30	77,4	70,-	82,1	37,85	56,8	113/6	1,78	60,1	5/4	18,25	52,9	—	17,50	33,7	18,-	30,4	—	—	59,75	78,9	—
30 April-7 Mei	75,30	79,5	70,50	82,6	37,65	56,5	113/6	1,77	59,8	5/4	18,-	52,1	—	17,50	35,7	18,-	30,4	—	—	59,75	78,9	—

	GRENHOUT Zweedsch ongesort. 2 1/2 x 7 per standaard ex opslagpl. Londen		VUREN-HOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finl. per standaard van 4.672 M ³ .		KOE-HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pond Veiling te Amsterdam		COPRA Ned.-Ind. f. m. s. per 100 kg Amsterdam		GRONDNOTEN Gepelde Coromandel, per longton ex ship		LIJNZAAD La Plata loco Rotterdam (per 1000 kg.)		Goud cash Londen per ounce fine		Indexcijfer agrarische grondstoffen	Algemeen indexcijfer	Indexcijfer Indische uitvoer-producten				
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%							
	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.	Herl. Ned.Ct.	Not.							
1927	230,20	100,1	19,-	160,50	105,1	40,43	100,9	32,62 ⁵	106,5	266,03	106,4	21.18/11	185,-	95,0	51,50	100,1	85/-	105,3	104,3	124,1	
1928	229,90	100,0	19,-	151,50	99,2	47,58	118,7	31,87 ⁵	104,1	254,10	101,6	21,-	185,25	95,1	51,45	100,0	85/-	102,0	100,4	94,6	
1929	229,71	99,9	19,-	146,-	95,6	32,25	80,5	27,37 ⁵	89,4	230,16	92,0	19,-/9	214,-	109,9	51,40	99,9	85/-	92,7	85,3	84,5	
1930	218,43	95,0	18,1/2	141,50	92,7	25,36	63,3	22,62 ⁵	73,9	175,55	70,2	14,10/4	181,75	93,3	51,40	99,9	85/-	69,6	75,1	60,0	
1931	187,86	81,7	16,14/-	110,75	72,5	18,65	46,5	15,37 ⁵	50,2	136,69	54,7	12,2/11	95,50	49,0	52,-	101,1	92/5	47,8	54,4	44,7	
1932	136,14	59,2	15,13/4	69,-	45,2	11,15	27,8	13,-	42,4	130,52	52,2	15,-/4	70,-	35,9	51,25	99,6	118/-	35,1	43,0	38,4	
1933	136,48	59,3	16,11/2	73,50	48,1	13,26	33,1	9,30	30,4	90,39	36,1	10,19/4	75,50	38,8	51,35	99,8	124/7	33,1	38,9	34,5	
1934	134,02	58,3	17,18/4	76,50	50,1	12,07	30,1	6,90	22,5	71,90	28,7	9,12/3	72,75	37,3	51,50	100,1	137/8	31,8	37,2	36,5	
1935	127,91	55,6	17,13/4	59,50	39,0	12,54	31,3	9,15	29,9	104,26	41,7	14,8/-	67,25	34,5	51,50	100,1	142/2	32,2	36,9	34,8	
1936	139,98	60,9	17,19/10	78,25	51,3	15,40	38,4	11,90	38,9	113,49	45,4	14,11/9	85,-	43,6	54,60	106,1	140/4	39,0	42,2	40,7	
1937	205,35	89,3	22,17/2	132,25	86,6	23,35	58,2	15,22 ⁵	49,7	127,81	51,1	14,4/8	110,50	56,8	63,20	122,8	140/9	53,4	57,9	55,9	
1938	189,94	82,6	21,7/7	109,50	71,7	15,38	38,4	10,07 ⁵	32,9	92,12	36,8	10,7/3	99,-	50,9	63,30	123,0	142/6	41,1	48,4	44,5	
1939	181,05	78,7	22,-/1	123,25	80,7	17,52	43,7	11,30	36,9	98,29	39,3	11,9/9	94,25	48,4	64,20	124,8	155/1	—	—	—	—
Juni 1939	186,26	81,0	21,2/6	126,25	82,7	17,-	42,4	9,97 ⁵	32,6	106,46	42,6	12,1/7	99,75 ⁵	51,2	65,55	127,4	148/8 1/2	46,4	48,6	49,9	
Juli	186,71	81,2	21,5/-	132,50	86,8	17,25	43,0	9,02 ⁵	29,5	101,24	40,5	11,10/3	94,-	48,3	65,30	126,9	148/6	47,5	49,1	50,0	
Aug.	189,28	82,3	21,18/-	132,50	86,8	18,-	44,9	8,97 ⁵	29,3	104,26	41,7	11,18/9	94,50	48,5	64,50	125,4	151/8	47,2	48,6	49,4	
Sept.	186,24	81,0	25,2/6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62,30	121,1	166/-	46,4	48,3	48,4	
Oct.	189,98	82,6	25,2/6	135,-	88,4	20,-	49,9	13,- c)	42,4	—	—	—	—	—	63,40	123,2	168/-	—	—	—	—
Nov.	186,07	80,9	25,2/6	135,-	88,4	21,-	52,4	12,62 ⁵ c)	41,2	109,46	43,8	14,15/10	—	—	62,05	120,6	168/-	—	—	—	—
Dec.	185,73	80,8	25,2/6	—	—	—	—	12,25 c)	40,0	—	—	—	—	—	62,10	120,7	168/-	—	—	—	—
Jan. 1940	187,44	81,5	25,2/6	153,25	100,4	21,50	53,6	12,-	39,2	111,81	44,7	15,1/3	—	—	62,55	121,6	168/-	—	—	—	—
Febr.	187,51	81,5	25,2/6	169,75	111,2	21,50	53,6	12,50	40,8	—	—	—	—	—	62,65	121,8	168/-	—	—	—	—
Maart	179,30	78,0	25,2/6	170,-	111,3	21,50 b)	53,6	12,50	40,8	—	—	—	—	—	59,35	115,7	168/-	—			

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 6 Mei 1940.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	6.811.078,32		
sels, Prom.	Bijbnk. "	541.841,—		
enz. in disc.	Ag.sch. "	2.499.934,50	f	9.852.853,82
Papier o. h. Buitenl.	f	750.000,—		
Af: Verkocht maar voor debk. nog niet afgel.	"	—		750.000,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.)	Hfdbk. f	148.027.803,69 ¹⁾		
	Bijbnk. "	5.932.288,09		
	Ag.sch. "	63.795.570,38		
	f	217.755.662,16		
Op Effecten enz. ..	f	215.997.046,04 ¹⁾		
Op Goederen en Ceel. "	"	1.758.616,12		217.755.662,16 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk	"	—		—
Munt en muntmateriaal: ²⁾				
Gouden munt en gouden muntmateriaal	f	1.160.287.271,15		
Zilveren munt, enz. "	"	12.281.234,59		
	"	1.172.568.505,74		
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfondsen	"	48.150.876,26		
Gebouwen en Meub. der Bank	"	4.580.000,—		
Diverse rekeningen ³⁾	"	20.647.665,51		
	f	1.474.305.563,49		
		Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefondsen	"	7.579.898,11		
Bijzondere reserve	"	10.756.940,37		
Pensioenfondsen	"	11.951.604,09		
Bankbiljetten in omloop	"	1.158.613.390,—		
Bankassignatiën in omloop	"	9.384,31		
Rek.-Cour. { Het Rijk f		22.961.587,26		
saldo's: { Anderen "		232.211.913,18		
	"	255.173.500,44		
Diverse rekeningen	"	10.220.846,17		
	f	1.474.305.563,49		
Beschikbaar metaalsaldo	f	607.242.357,90		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	"	1.518.105.890,—		
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht	"	—		

¹⁾ Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99)..... f 60.612.475,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Gouden ²⁾ Munt en Muntmat.	Circulatie	Andere opeschb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
6 Mei '40	1.160.287	1.158.613	255.183	607.242	83
29 Apr. '40	1.160.287	1.165.708	253.876	604.321	83
21 Aug.'39	1059581.023.467	1.011.582	401.626	590.049	79,9

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
6 Mei 1940	9.853	—	217.756	750	20.648
29 Apr. 1940	9.887	—	225.671	750	21.752
21 Aug. 1939	21.297	—	214.812	1.575	11.581

¹⁾ Onder de activa. ²⁾ Per 1 April 1910 herwaardeering van den goudvoorraad op basis van een depreciatie-percentage van 18 pCt. ³⁾ De post „Staat d. Nederl.” (Wet v. 27/5/32 S. No. 22) wordt met ingang van 1 April 1940 niet meer vermeld.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeschb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
4 Mei '40 ²⁾	166.740		212.710	122.560	32.632
27 Apr. '40 ²⁾	166.160		206.040	122.980	34.552
16 Mrt. '40	132.831	20.457	197.894	109.990	30.134
9 „ '40	132.697	21.246	200.395	109.199	30.105
19 Aug. '39	128.676	19.235	198.914	72.384	39.392

Data	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
4 Mei '40 ²⁾	16.810	85.260		81.090	50
27 April '40 ²⁾	19.990	80.690		76.810	51
16 Mrt. '40	18.413	15.688	45.054	80.475	50
9 „ '40	16.626	15.637	54.845	69.759	50
19 Aug. 1939	9.300	13.890	48.920	51.942	55

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
24 April 1940	1.216	537.146	43.091	4.860	22.823
17 „ 1940	1.157	537.477	42.759	4.947	22.951
23 Aug. 1939	247.263	508.064	38.353	5.711	24.334

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
24 April '40	130.649	40.703	103.447	40.561	44.070	23,8
17 „ '40	129.444	28.654	114.958	39.736	42.680	23,8
23 Aug. '39	99.666	22.371	92.132	36.229	39.199	26,0

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wis-sels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
25 Apr. '40	84.615	891	42	14.917	70	3.640	10.000
18 „ '40	84.614	884	43	14.202	68	3.729	10.000
17 Aug. '39	97.266	663	14	9.617	705	3.825	30.577

Data	Bons v. d. schatk. en amort. k.	Diver-sen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
25 Apr. '40	35.396	3.683	156.285	122	1.050	14.681
18 „ '40	35.396	3.580	156.443	118	1.063	13.998
17 Aug. '39	5.466	3.051	123.135	3.018	2.104	20.538

¹⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKBANK.

Data	Goud en deviezen	Rentebank-scheine	Andere wis-sels, chèques en schatkistpapier	Beleeningen
23 April 1940..	77,2	234,8	11.467,2	19,6
15 „ 1940..	77,4	218,7	11.940,1	24,5
23 Aug. 1939..	77,0	27,2	8.140,0	22,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
23 April 1940	203,6	1.549,8	11.514,9	1.651,7	536,5
15 „ 1940	152,6	1.569,9	11.736,6	1.652,7	794,8
23 Aug. 1939	982,6	1.380,5	8.709,8	1.195,4	454,8

NATIONALE BANK VAN BELGIË (in Belga's).

Data	Goud deviezen	Munt en diversen	Binnen- en buitenlandsche wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorschot aan den Staat	Overheids-fondsen	Circulatie	Rekg. Crt.	
								Schatkist	Partic.
1/5..	4.650	42	939	112	139	297	5.955	1	180
25/4..	4.611	43	995	69	139	297	5.880	1	182
18/4..	4.598	41	1.003	83	139	298	5.871	1	197

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad		„Other cash” ²⁾	Wissels	
	Totaal bedrag	Goud-certifi-caten ¹⁾		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
3 Apr. '40	16.109,7	16.101,6	375,5	2,8	—
27 Mrt. '40	16.055,9	16.047,6	372,3	2,1	—

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ³⁾	Algem. Dek-kings-perc. ⁴⁾
3 Apr. '40	2.466,7	4.934,6	13.824,4	136,1	87,9	—
27 Mrt. '40	2.475,3	4.899,1	13.801,8	136,1	87,8	—

¹⁾ Deze certificaten werden door de Schatkist aan de Reserve Banken gegeven voor de overname van het goud, toen de § op 31 Jan. '34 van 100 op 99,00 cents werd gedevalueerd.

²⁾ „Other Cash” does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

³⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ⁴⁾ Verhouding tot voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal leening.	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
27 Mrt. '40	1	8.596	14.726	10.371	34.226	5.338
20 „ '40	1	8.606	14.792	10.318	34.195	5.333

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of England zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de betreffende valuta.